

Compilation And Validation of “Teachers Professional Virtue” Evaluation Questionnaire

Nader Hossein
Panahi

M.A. in educational Administration. University of Kurdistan,
Sanandaj, Iran. E-mail: naderhosainpanahi38@gmail.com

Naser Shirbagi*

Corresponding Author, Professor, Department of Education,
University of Kurdistan, Sanandaj, Iran. E-mail:
nshirbagi@uok.ac.ir

ABSTRACT

The aim of this study is to explore the concept of teachers' professional virtue within the context of education in Iran by developing a valid and reliable self-assessment tool for teachers. The tool is intended to examine the understanding, measurement, and level of professional virtue components among a sample of Iranian teachers. The research method is descriptive-survey, with a quantitative approach. The statistical population consists of all teachers in Sanandaj, covering all educational levels, with a sample of 650 respondents selected through cluster sampling for a 65-item questionnaire. The data were collected using a researcher-designed closed-ended questionnaire and analyzed through confirmatory factor analysis. Significant differences were found in the overall professional virtue of teachers and specific components, such as (commitment to teaching in alignment with valuable social goals) and (commitment not only to one's own actions but also to the act of teaching itself) based on years of experience. Furthermore, significant differences were observed in components like (commitment to teaching in alignment with social goals and adherence to ethical principles and care in teaching) according to employment type, and (commitment to exemplary teaching) according to teaching subject and teachers' academic field. These findings indicate that the researcher-designed "Teachers' Professional Virtue" evaluation questionnaire is a valid and reliable tool for self-assessing teachers in Iran, enabling the study of understanding, measurement, and the level of professional virtue components among a sample of Iranian teachers.

Keywords: Validation, Teaching, Teacher Commitment, Professional Virtue

Cite this Article: Hosseinpanahi, N., & Shirbagi, N (2025). Compilation And Validation of “Teachers Professional Virtue” Evaluation Questionnaire. *Educational Leadership Research*, 8(32), 123-171. <https://doi.org/10.22054/jrlat.2024.80016.1750>

© 2016 by Allameh Tabataba'i University Press

Publisher: Allameh Tabataba'i University Press

DOI: <https://doi.org/10.22054/jrlat.2024.80016.1750>

Extended Abstract

Introduction

Professional virtue is a concept commonly discussed in schools as learning communities. The professional virtue of teachers encompasses various dimensions, including commitment to teaching in an exemplary manner, commitment to teaching aligned with valuable social goals, commitment not only to one's own practice but also to the act of teaching itself, and commitment to ethical principles and care in teaching. The professional virtue of teachers is a relatively new concept that is developed through experience, professional teaching knowledge, research, individual expertise, interaction with other teachers, and the culture and institutionalization of participation.

The aim of the present research is to explore the concept of teachers' professional virtue within the Iranian educational context by developing a valid and reliable self-assessment tool for teachers.

Methodology

This tool is designed to measure Iranian teachers' understanding, components, and level of professional virtue. The research adopts a descriptive survey method with a quantitative approach. The study's statistical population includes all teachers, trainers, and education unit staff in Sanandaj city, spanning all educational levels.

The data collection tool in this study is a researcher-developed questionnaire with closed-ended questions, where 10 standard participants were considered for each item. Cluster random sampling was used to select the sample. Sanandaj City consists of two educational districts, each divided into various educational levels, including primary schools, secondary schools (both theoretical and technical/vocational), and academic institutions. There are 47 schools in District 1 and 39 schools in District 2. These schools were randomly selected, and the questionnaires were distributed among teachers, who then responded to them. The unit of analysis was the school. The items were measured using a 5-point Likert scale ranging from very high to very low.

To establish the formal and content validity of the questionnaire, four experts were consulted, and the questionnaire items were revised and approved based on their feedback. Confirmatory factor analysis was conducted to assess "construct validity." Smart PLS software was

used to check the validity of the questionnaire by examining factor loadings and convergent validity indices, while the reliability was evaluated using Cronbach's alpha and composite reliability tests. In this study, the minimum factor loading value for validating the questions was set at 0.40. The Average Variance Extracted (AVE) index was employed to assess convergent validity.

Data analysis was conducted in both descriptive and inferential statistical sections. The descriptive statistics section summarized demographic variables using frequency statistics, percentage frequencies, means, and standard deviations. For inferential analysis, the research model was evaluated using structural equation modeling (SEM), the mean of components was tested using a one-sample t-test, and component ranking was performed using the Friedman ranking test. The relationships between demographic variables and main research variables were examined using independent t-tests and one-way analysis of variance (ANOVA). Data analysis was performed using SPSS version 27 and Smart PLS version 3. The alpha error level for hypothesis testing was set at 0.05.

Results

he results revealed that the four components of "Teachers' Professional Virtue" were significantly correlated with each other, with correlations observed at a confidence level of at least 95%. A significant difference was found between the four components of teachers' professional virtue, with varying ranks and importance for each component. No significant difference was observed in the overall professional virtue and its components between male and female teachers. Additionally, no significant difference was found in the average total professional virtue or its components based on teachers' educational level or years of teaching experience. Significant differences were noted in the overall professional virtue of teachers and specific components, such as (commitment to teaching aligned with valuable social goals) and (commitment not only to one's actions but also to the teaching practice itself), based on years of work experience. Differences were also observed in the components (commitment to teaching aligned with social goals and adherence to ethical principles and care in teaching) according to employment type, and (commitment to exemplary teaching) based on the teaching field and academic subject area of teachers.

The "Teachers' Professional Virtue" evaluation questionnaire, which includes 4 components and 57 items, has demonstrated good validity and reliability. This tool can be used to assess the dimensions of teachers' professional virtue, evaluate their practices, and identify areas for improvement. The development and validation of the professional virtue questionnaire, designed specifically for the teaching profession within the Iranian context, represents an innovative and exploratory contribution. This tool can serve as a roadmap for future researchers seeking to refine, develop, and standardize it. Future studies could use the findings from this research to create methodological models for investigating and adapting professional virtue standards in schools and educational institutions. The research introduces a previously underexplored topic to the scientific community, thereby expanding the theoretical and empirical knowledge in this field. Future researchers can use this questionnaire, inspired by the findings of this study, to gain a deeper understanding of professional virtue and further refine the tool with larger sample sizes. Therefore, this questionnaire is a valid and reliable tool for self-assessing teachers in the Iranian context and culture, offering valuable insights into the understanding, measurement, and level of professional virtue among Iranian teachers.

Conclusion

The findings of this study can be utilized by educational researchers to analyze the state of teachers' professional virtue, with a focus on the importance of its components and dimensions. Educational practitioners and policymakers can also use these results to improve in-service programs and professional development initiatives, emphasizing the dimensions of professional virtue. A failure to address these components may negatively impact various sectors of education and society, leading to adverse consequences for the education system, including the realization of moral and educational values, and the preparation of virtuous professionals. This questionnaire aligns with existing theories (e.g., Sergiovanni and Starratt's dimensions of professional virtue) and offers the necessary validity for further research.

تدوین و اعتباریابی پرسش‌نامه ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای معلمان»

کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران. رایانامه:
naderhosainpanahi38@gmail.com

نادر حسین پناهی

نویسنده مسئول، استاد گروه علوم تربیتی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران. رایانامه:
nshirbagi@uok.ac.ir

ناصر شیربگی *

چکیده

هدف پژوهش حاضر کاوش مفهوم فضیلت حرفه‌ای معلمان در فضای آموزش و پرورش ایران از طریق ساخت یک ابزار روا و پایای خودارزیابی معلمان، برای مطالعه فهم، سنجش مؤلفه‌ها، و میزان آن در بین نمونه‌ای از معلمان ایرانی است. روش پژوهش، توصیفی - پیمایشی و رویکرد آن کمی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه معلمان شهرستان سنندج در تمام مقاطع تحصیلی و نمونه آماری با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای به ازای ۶۵ گویه، تعداد پاسخگویان ۶۵۰ نفر انتخاب گردید. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامه محقق ساخته از نوع سؤالات بسته پاسخ بود. داده‌ها با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی تحلیل گردید. تفاوت معنی‌داری در میانگین کل فضیلت حرفه‌ای معلمان و مؤلفه‌های (تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش) و (تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس) برحسب میزان سابقه کار، و مؤلفه‌های (تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش و تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس) برحسب میزان نوع استخدام و مؤلفه‌های (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش) برحسب نوع رشته تدریس معلمان در مدارس و همچنین نوع رشته تحصیلی معلمان مشاهده شد. در نتیجه می‌توان گفت که پرسش‌نامه محقق ساخته ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای معلمان» می‌تواند در محیط ایرانی یک ابزار روا و پایای خودارزیابی معلمان؛ برای مطالعه فهم، سنجش مؤلفه‌ها و میزان آن در بین نمونه‌ای از معلمان ایرانی باشد.

کلیدواژه‌ها: اعتباریابی، تدریس، تعهد معلمان، فضیلت حرفه‌ای

استناد به این مقاله: حسین پناهی، نادر، و شیربگی، ناصر. (۱۴۰۳). تدوین و اعتباریابی پرسش‌نامه ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای معلمان». پژوهش‌های رهبری آموزشی، ۸(۳۲)، ۱۷۱-۱۷۳. <https://doi.org/10.22054/jrlat.2024.80016.1750>

© ۲۰۱۶ دانشگاه علامه طباطبائی

ناشر: دانشگاه علامه طباطبائی

مقدمه

معلم کارگزار اصلی نظام تعلیم و تربیت و روح نظام آموزشی هر کشوری است و با کوشش خردمندانۀ اوست که اهداف متعالی نظام آموزشی کشور محقق می‌شود. آنچه کودکان، نوجوانان، و جوانان در مدرسه کسب می‌کنند، متأثر از خصوصیات، کیفیات، شایستگی‌های علمی، فرهنگی، دینی، اجتماعی، اخلاقی، و معنوی معلمان است (پورشافعی و غلام‌پور، ۱۳۹۹، ص ۵۷).

عمل تدریس درون یک محیط اخلاقی انجام می‌گیرد که تخصص معلمان آن را ایجاد کرده است. با نگاهی دقیق به مؤلفه‌های اخلاقی تدریس، ایده‌آلی که بیشتر معلمان با آن موافق‌اند و بنیان مفهوم عمومی حرفه‌ای بودن آن‌ها را شکل می‌دهد، به درکی بهتر از ابعاد اخلاقی تدریس می‌توان دست یافت. ابتدا وقتی که به حرفه‌ای بودن فکر می‌کنیم، توجه به سوی مسائلی توانایی و شایستگی جلب می‌شود. افراد حرفه‌ای همان متخصصان هستند و تخصص به آن‌ها اجازه می‌دهد تا مستقل باشند؛ اما برای حرفه‌ای شدن، تخصص کافی نیست، هرچند که جامعه، اغلب به آرایشگران و بازیکنان به‌عنوان افراد حرفه‌ای می‌نگرند، اما این فقط یک کاربرد عامیانه از این اصطلاح است. حرفه‌ای بودن چیزی بیشتر از داشتن صلاحیت و توانایی است. برای مثال، از نگاه جامعه، نه تنها پزشکان، فیزیک‌دانان، معلمان و دیگر افراد حرفه‌ای باید دارای مهارت باشند، بلکه مهارت‌های آن‌ها باید در جهت اهداف خوب و مناسب به کار رود. دلیل برخورداری افراد حرفه‌ای از امتیازات و مزایا، اعتمادی است که به آن‌ها می‌شود. به دست آوردن اعتماد به چیزی بیشتر از مهارت نیاز دارد. ممکن است شخصی این «چیز دیگر» را فضیلت حرفه‌ای^۱ بنامد. فضیلت حرفه‌ای معلمان مفهومی جدید و نو است که در قالب تجربه، دانش حرفه‌ای تدریس، دانش پژوهش و تخصص فردی، گفتگو با سایر معلمان مدرسه و فرهنگ و نهادینه کردن مشارکت به دست می‌آید. فضیلت حرفه‌ای ایده‌ای است که در مدارس بیشتر به‌عنوان اجتماعات یادگیری شناخته می‌شود (Sergiovanni & Starrat, 2007؛ ترجمۀ طاهری و شعبانی، ۱۳۹۸).

رفتارهایی مانند عدم توجه به عمل تدریس و منشورهای اخلاقی حرفه‌ی معلمی، بر عهده نگرفتن مسئولیت نتایج کار دانش‌آموزان، بی‌توجهی به طراحی و اجرای برنامه‌های توسعه

فردی، عدم احساس تعهد و مسئولیت‌پذیری نسبت به خدمات‌رسانی به دانش‌آموزان، اولیاء و جامعه محلی، حساس نبودن نسبت به حقوق دانش‌آموزان و ارباب‌رجوع، بی‌توجهی معلمان به ویژگی‌های عملکردی خود، توجه‌نکردن به مسائل انسان‌دوستی در تدریس، کمک‌نکردن به همکاران دارای مشکل در امر تدریس و مدیریت کلاس‌داری، آزمایش‌نکردن راهبردهای نوین در زمینه تدریس، کارنکردن بر روی عامل تدریس، عدم تبادل بینش‌ها و دیدگاه‌های کاری خود با دیگران و ... توسط معلمان باعث تدوین پژوهش حاضر گردید.

توجه به مقوله فضیلت حرفه‌ای باعث می‌شود معلمان برای دستیابی به بالاترین معیارهای ممکن در کار، رفتار و امر تدریس تلاش کنند و خود را مسئول بدانند. با صداقت، شرافت، و تعهدی مثال‌زدنی عمل کنند؛ دانش، و مهارت خود را به‌روز نگه می‌دارند و از نقد عملکرد خود استقبال کنند و از همکارانشان بازخورد بگیرند. روابط مثبت حرفه‌ای خود را با دانش‌آموزان، کارکنان، اولیاء، و جامعه محلی حفظ کنند و با والدین در مورد بهترین علایق و نیازها و خواسته‌های دانش‌آموزان خود تعامل کنند و به خدمات‌رسانی متعهد باشند. توسعه فضیلت حرفه‌ای معلمان، حمایت و پشتیبانی مهمی برای توسعه کیفیت حرفه‌ای را فراهم می‌کند، و همچنین اعتماد را در محیط‌های آموزشی و یادگیری تقویت می‌کند (Van Dyk et al., 2020).

در صورت عدم توجه به مقوله فضیلت حرفه‌ای ایجاد زمینه‌ها و فرصت‌ها برای گفت‌وگوی معلمان باهم درباره فعالیت‌های یاددهی و یادگیری، به اشتراک گذاشتن تجارب، ایده‌ها، و موفقیت‌ها، تأثیرگذاری بر روی رفتار و افکار دیگران از بین می‌رود و معلمان فقط به تدریس توجه می‌کنند و به رشد عاطفی و روانی دانش‌آموزان کم‌تر توجه می‌کنند و چالش‌های تربیتی ایجاد می‌شود و نوع رفتار آن‌ها می‌تواند بر منش و رفتار فراگیران تأثیرات داشته باشد؛ بنابراین لازم است برای ایجاد، تقویت و گسترش فضیلت حرفه‌ای معلمان در مدارس، جامعه، سیاست‌گذاران، و برنامه‌ریزان نظام آموزشی تمهیداتی خاص تدارک ببینند. فعالیت‌های یادگیری و تدریس باید عظمت و انسانیت را در فراگیران تقویت کند. اگر چنین نکند به معنای سوءاستفاده از نقش معلم و سوق‌دادن فرایند تربیت به مسائل غیراخلاقی و عدول از آرمان‌های والای تربیتی و آموزشی خواهد بود.

معلمان دارای فضیلت حرفه‌ای دانش‌آموزان را در پرورش نگرش آن‌ها به زندگی و جهان‌بینی عمیق با آینده‌ای غنی تحت تأثیر قرار می‌دهند. معلمان نقش راهنما و هدایت‌کننده را در رشد دانش‌آموزان ایفاء می‌کنند؛ بنابراین، فضیلت حرفه‌ای معلمان نقش بسزایی در پیشرفت جامعه دارد و کار معلمان باید مورد شناسایی و احترام همه مردم قرار گیرد (Guan et al., 2016).

در مدرسه معلم خاصی متخصص ترویج فضایل نیست، بلکه همه معلمان دارای نقش فضیلت‌آموزی هستند و باید خود نمونه عملی و مجسم فضایی مانند بردباری، صداقت، تواضع، ثبات، اراده خیر، رفتار مؤدبانه در برابر دیگران، انصاف، همدلی، توجه، انعطاف‌پذیری، جدیت، متانت، آراستگی، احترام به خود (عزت‌نفس)، حجب و حیا، خودکنترلی، وفاداری، شجاعت، رحم، و شفقت باشند، با داشتن چنین فضایی، معلم می‌تواند نگرش‌ها، باورها، و رفتار دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار دهد (وجدانی، ۱۴۰۱).

فضیلت معلمان، مفهومی تازه نیست. Huttunen and Kakkori (2007) بحث می‌کنند که چگونه «اخلاق نیکوماخوس»^۱ ارسطو از قرن (چهارم قبل از میلاد) به طور منطقی به مفهوم دوستی آموزشی بین معلم و دانش‌آموز منتهی می‌شود، جدا از هر گونه وظیفه به معنای کانتی آن و از نظر دینی، یک معلم باید از کسانی که به او سپرده شده‌اند و مسئولیت آن را بر عهده گرفته است، مراقبت کند. Merriman (2020) کار جان باپتیست دلا سال^۲ را در قرن هفدهم برجسته کرده و همچنین بر اهمیت دوازده فضیلت معلم: جدیت (جاذبه)، سکوت و آرامش، فروتنی، حزم و بردباری، خرد، صبر، احتیاط (خویشتن‌داری)، ملایمت، غیرت و تعصب، هوشیاری، تقوا و سخاوت تأکید کرده است. مریمن نتیجه می‌گیرد که علی‌رغم توسعه بیش از ۳۰۰ سال پیش، این فضیلت‌ها امروزه بیش از هر زمان دیگری مرتبط هستند و به این ترتیب باید بخشی از آموزش و ارزشیابی معلمان حرفه‌ای را تشکیل دهند و برای اینکه تدریس خوشایند باشد، باید به طور فزاینده‌ای معلمان در عمل بکوشند تا روحیه خلاقیت و نوآوری و اشتیاق به یادگیری را در دانش‌آموزان پرورش دهند و برای بررسی تأثیر فعالیت‌های آموزشی و یادگیری با همکاران و دانش‌آموزان هم‌فکری کنند (Rowcliffe, 2022).

1. Nicomachean Ethics
2. John Baptist de La Salle

فضایل اعتماد، مراقبت، شجاعت، صداقت، حکمت عملی و عدالت در آموزش و پرورش نیازمند معلمانی است که فضایل حرفه‌ای را کسب کرده و با آن‌ها زندگی کنند. معلمان از طریق به‌کارگیری صریح فضایل در تدریس خود بر «مبانی معرفت‌شناسی، رشد اخلاقی و جنبه‌های عاطفی علم یادگیری» تأکید دارند. از آنجا که معلمان با دانش‌آموزان در تعامل هستند، برای آن‌ها بسیار مهم است که با تصمیم‌گیری‌های حرفه‌ای خود و تصمیم‌گیری مبتنی بر فضایل اجتماعی و اخلاقی، به‌عنوان الگوی شخصیتی عمل کنند (حاجی‌نیا خبیری، ۱۳۹۹).

توجه به رویکرد فضیلت حرفه‌ای باعث می‌شود معلمان ایده‌های خود را به اشتراک بگذارند. با همکاری در سطوح پایه، مفاهیم و مهارت‌های اساسی را شناسایی کنند و ایده‌هایی را در مورد بهترین روش‌های آموزش به اشتراک بگذارند. احساس مسئولیت‌پذیری بیشتری نسبت به موفقیت دانش‌آموزان داشته باشند. فقط به کلاس خود و دانش‌آموزان خود توجه نکنند، بلکه تمام تلاش‌ها و انرژی‌ها برای بهبود کلیت مدرسه باشد. تدریس از یک عمل فردی به یک فعالیت جمعی تبدیل شود؛ بنابراین با ایجاد یک‌رویه جمعی، یک مدیر می‌تواند توجه کمتری به عملکردهای مدیریتی سنتی برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، کنترل و رهبری داشته باشد. نقش مدیر مدرسه به «حامی»، «تقویت‌کننده» و «تسهیل‌کننده» تبدیل می‌شود. معلمان وظیفه خاصی برای کمک به ایجاد مرکز ارزش‌های مشترک دارند. این مرکز مسئولیت‌ها و وظایف اخلاقی معلمان را مشخص می‌کند. در میان این موارد، تعهد به انجام بهترین کار برای کارکرد و عملکرد خوب جامعه است. این بدان معناست که معلمان با پشتکار کار می‌کنند، به شیوه‌های مثال‌زدنی و الگو بخش عمل می‌کنند، در جریان ایده‌های جدید قرار می‌گیرند، به سایر اعضای جامعه یادگیرنده کمک می‌کنند تا موفق شوند، و هر کاری که برای عملکرد و شکوفایی جامعه لازم است را انجام دهند. وقتی فضیلت حرفه‌ای معلمان در مدارس توسعه یابد، دو قانون انگیزشی در مدارس پدیدار می‌شود. ارزش‌های مشترک، ایده‌آل حرفه‌ای و هم‌اندیشی به‌عنوان فضیلت، تأکید زیادی بر اهمیت پاداش دادن به کار دارند و چهارچوبی را برای مرتب کردن تعهدات، وظایف و تعهدات فراهم می‌کنند. با گذشت زمان، رهبری مستقیم اهمیت کمتری پیدا می‌کند، خودمدیریتی شروع به کار می‌کند، و جایگزین‌های رهبری عمیق‌تر در مدرسه جا می‌گیرند (Sarjivani, 1992).

ساخت و اعتبارسنجی پرسش‌نامه فضیلت حرفه‌ای به‌صورت کاملاً بومی و مرتبط با موضوع حرفه معلمان و دقیقاً متناسب با موضوع موردنظر توسط پژوهشگر و استاد راهنما یک کار

جدید و اکتشافی است که می‌تواند نقشه راهی برای پژوهشگران آتی باشد تا آن را تکمیل، توسعه و استانداردسازی کنند. پژوهشگران آینده می‌توانند با استفاده از پیشینه پژوهش حاضر مدل‌های روشمندی برای مطالعه، بحث و انطباق با معیارهای فضیلت حرفه‌ای در مدارس و مؤسسات آموزشی طراحی کنند. پژوهشگر و استاد راهنما موضوعی را به جامعه علمی معرفی کرده‌اند که کمتر به آن توجه شده است؛ بنابراین دانش نظری و تجربی را در زمینه موضوع مورد نظر گسترش داده‌اند و پژوهشگران آتی می‌توانند با الهام گرفتن از یافته‌های پژوهش حاضر پرسش‌نامه‌ای استاندارد تهیه کنند و با حجم نمونه ویژه و بزرگ‌تری به شناخت جامع این پدیده کمک کنند. از این رو این پرسش‌نامه برای معلمان ایرانی و در فرهنگ ایرانی قابلیت اجرایی مناسب دارد و می‌تواند زمینه پژوهش‌های متعددی را فراهم می‌آورد.

در پژوهش حاضر پژوهشگران با مطالعه و بررسی پیشینه پژوهش دریافته‌اند که اکثر پژوهش‌ها به تبیین مفهوم فضیلت و فضایل شخصیتی معلمان مانند ارتباط، انصاف، مسئولیت‌پذیری، تمرکز، مراقبت، شوخ‌طبعی، علاقه و تعهد، سخت‌کوشی، فداکاری، عدالت، نوآوری، حقیقت‌جویی و بردباری، دلسوزی، صداقت و حکمت عملی پرداخته‌اند و کمتر مؤلفه‌ها، ابعاد فضایل فکری و شاخص‌های فضیلت حرفه‌ای معلمان را مورد بررسی قرار داده‌اند. در پژوهش حاجی‌نیا خبیری (۱۳۹۹) که باهدف کاوش ویژگی‌های معلم فضیلت‌محور، و روش تدریس مبتنی بر فضیلت صورت گرفته است، بیان می‌کند معلمان باید تدریس خود را با مجموعه‌ای از وسایل تدریس بافضیلت شروع کنند، فضیلت یک بعد حیاتی تدریس است. وجود فضایل اخلاقی (صداقت، عدالت، انصاف، احترام، مسئولیت و...) در معلمان و عمل به آن‌ها باعث پرورش این فضایل در دانش‌آموزان می‌شود. در پژوهش دوجی و باقرپور (۱۳۹۹) که باهدف پیش‌بینی فضیلت‌گرایی معلمان بر اساس مؤلفه‌های «سرمایه معنوی» و «التزام حرفه‌ای» به روش توصیفی از نوع همبستگی صورت گرفته است، محققان دریافتند که مؤلفه خلوت باخدا، اثرگذاری معنوی، پابندی به ارزش‌های کاری و مشارکت شغلی بیشترین نقش را در پیش‌بینی فضیلت‌گرایی معلمان دارند؛ بنابراین چنین نتیجه‌گیری می‌شود که با رشد و افزایش سرمایه معنوی و التزام حرفه‌ای معلمان، فضیلت‌گرایی آنان نیز افزایش می‌یابد. در پژوهش Tripathy and Panda (2002) که باهدف تعیین ویژگی‌های یک معلم بافضیلت حرفه‌ای: تأثیر فضایل منتخب در عمل در کشور هند صورت گرفته است. نتایج تحلیل یافته‌ها نشان می‌دهد مؤلفه‌های ضروری برای

تعیین ویژگی‌های معلمان بافضیلت (ارتباط، انصاف، مسئولیت‌پذیری، تمرکز، مراقبت، شوخ‌طبعی، علاقه و تعهد) است؛ لذا در پژوهش حاضر سعی می‌شود با استخراج، تدوین و معرفی گویه‌های جدید بر اساس ابعاد فضیلت حرفه‌ای از منظر Sergioivanni and Starrat (2007، ترجمه طاهری، و شعبانی، ۱۳۹۸)، شاخص‌های فکری و عملکردی فضیلت حرفه‌ای متناسب با حرفه معلمی به‌طور وسیع و عمیق مورد بررسی و کاوش قرار گیرد تا راهگشایی برای حل مسائل آموزشی باشد.

بررسی و اطلاع از ابعاد فضیلت حرفه‌ای، مؤلفه‌ها و جایگاه آن را از منظر معلمان مدارس و عوامل مرتبط در آن می‌تواند چشم‌انداز روشنی را در مقابل دید مدیران مدارس، سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و متولیان آموزش و پرورش قرار دهد و همچنین در پژوهش حاضر پژوهشگران به دنبال ساخت و اعتبارسنجی یک ابزار پایا و روا برای سنجش «فضیلت حرفه‌ای معلمان» ایرانی هستند.

با توجه به اینکه پرسش‌نامه ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای معلمان» کار جدیدی است و اعتبارسنجی آن ضرورت دارد؛ لذا پژوهش حاضر درصدد پاسخ به سؤالات پژوهشی ذیل است:

۱- در پرسش‌نامه ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای معلمان» ابعاد و مؤلفه‌های فضیلت حرفه‌ای چه هستند؟

۲- معلمان سطح فضیلت حرفه‌ای خود را در پرسش‌نامه ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای» چگونه ارزیابی می‌کنند؟

۳- آیا پرسش‌نامه محقق ساخته ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای معلمان» می‌تواند در محیط ایرانی یک ابزار پایا و روا باشد؟

فضیلت حرفه‌ای به هنجارهایی اشاره می‌کند که تعریفی را از حرفه‌ای بودن ارائه می‌دهد، و مجموعه‌ای از خصایص یا کیفیات مثبت در افراد حرفه‌ای است که به‌صورت ذهنی از نظر اخلاقی برتر تلقی شده و به شکل نمونه و الگو در راستای اهداف اجتماعی ارزشمند، فرد آن را تعهد نموده و خود را ملزم به انجام عمل خویش و همچنین به خود عمل می‌داند و در نهایت متعهد به اخلاق حرفه‌ای و نوع‌دوستی و گسترش روابط انسانی، تعامل دلسوزانه و مبتنی بر مراقبت با دانش‌آموزان است (Sergioivanni & Starrat, 2007، ترجمه طاهری، و شعبانی، ۱۳۹۸).

فضیلت حرفه‌ای از ویژگی‌های شخصیتی و صفات ممتاز هستند که به یک حرفه‌ای کمک می‌کنند تا به‌خوبی به اهداف یک حرفه خدمت کنند و یک فرد برای حرفه‌ای بودن در عمل به آن نیاز دارد. فضیلت حرفه‌ای معلمان بیانگر آن است به‌خوبی در خدمت حرفه معلمی باشند و به نحو مطلوبی در جهت دستیابی به اهداف مرتبط با حرفه معلمی تلاش و کوشش نمایند (Spielthener, 2017).

ایده فضیلت حرفه‌ای از نظریه فضیلت کلاسیک الهام گرفته شده است که بر شخصیت اخلاقی در ارزیابی اخلاقی تمرکز دارد. نظریه فضیلت حرفه‌ای به فضایل مرتبط با حرفه افراد می‌پردازد. فضیلت حرفه‌ای را می‌توان به‌عنوان آن ویژگی‌های پایدار درک کرد که به یک حرفه‌ای اجازه می‌دهد تا در انجام کارکرد متمایز آن حرفه برتر باشد. در ادبیات فضایل حرفه‌ای، فضایل اصلی برای تعدادی از حوزه‌های حرفه‌ای، از جمله پرستاری، تدریس، روزنامه‌نگاری، مهندسی و تجارت شناسایی شده است (Wedin, 2021).

Cameron (2010) یکی از نخستین اندیشمندانی است که در زمینه مفهوم فضیلت‌گرایی معلمان تلاش کرده است. او و همکارانش فضیلت‌گرایی معلمان را شامل اقدامات افراد، فعالیت‌های جمعی، ویژگی فرهنگی یا فرایندهایی دانسته‌اند که قادرند ویژگی‌های سازمانی فضیلت‌محور را اشاعه داده و تداوم بخشند (دوجی و باقرپور، ۱۳۹۹).

از منظر Sergiovanni and Starrat (2007، ترجمه طاهری و شعبانی، ۱۳۹۸) فضیلت حرفه‌ای دارای ابعاد ذیل است:

- ۱- تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگو بخش؛
- ۲- تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش؛
- ۳- تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس؛
- ۴- تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس.

این چهار بُعد از فضیلت حرفه‌ای، اساس توسعه یک نظام هنجاری قدرتمند را تشکیل می‌دهند که اگر با آن نظام هنجارمداری که مدرسه را به‌عنوان یک اجتماع تعریف می‌کند، ترکیب گردد، می‌تواند شیوه کنونی تدریس را تغییر دهد. به همین دلیل وارد کردن بُعد فضیلت در بحث حرفه‌ای بودن باید یک اولویت اصلی برای مدیریت مدرسه باشد. برای مثال، تعهد به انجام عمل به شکلی نمونه و به معنای کار بر روی عامل مؤثر تدریس، قرارگرفتن در جریان پژوهش‌های اخیر در مورد حرفه خود، مطالعه بر روی عمل خود،

آزمایش رویکردهای جدید و تبادل بینش‌ها و دیدگاه‌های کاری خود با دیگران است. با رسمیت یافتن این جنبه، معلمان مسئولیت رشد حرفه‌ای خود را می‌پذیرند و در نتیجه از نیاز به فردی دیگر برای طراحی و بکار بستن برنامه‌های رشد کارکنان به شدت کاسته می‌شود. تمرکز رشد حرفه‌ای، از آموزش به ایجاد فرصت‌هایی برای بازسازی خود، تعامل با دیگران و یادگیری و تبادل، تغییر می‌کند. بیشتر چیزهایی که در این نوع رشد حرفه‌ای روی می‌دهد غیررسمی بوده و در بستر زندگی هر روزهٔ مدرسه ایجاد می‌شوند. معلمان سهم بیشتری از مسئولیت طراحی و انجام فعالیت‌ها، برنامه‌های رسمی و غیررسمی را می‌پذیرند.

دومین بُعد از فضیلت حرفه‌ای، یعنی تعهد به انجام عمل در راستای اهداف اجتماعی ارزشمند، نشان‌دهندهٔ تعهد فرد به خدمت‌رسانی به دانش‌آموزان و والدین و در جهت اهداف و ارزش‌های مورد توافق در مدرسه است. بُعد سوم از فضیلت حرفه‌ای، یعنی تعهد به عمل و فعالیت تدریس، معلمان را وادار می‌سازد تا چشم‌انداز خود را وسعت بخشند. چنین تعهدی مستلزم این است که تدریس از یک عمل فردی به یک فعالیت جمعی تبدیل شود. برای مثال، در فعالیت جمعی این درست نیست که یک معلم تدریس خود را به نحوی ماهرانه انجام دهد، درحالی‌که از کمک و توجه به معلمانی که در این زمینه مشکل دارند، خودداری می‌کند. درست نیست که یک شخص دیدگاه‌های خاصی را در مورد تدریس داشته باشد و آن‌ها را با دیگران به اشتراک نگذارد. همچنین درست نیست که فرد، موفقیت را در قالب آنچه در کلاس وی روی می‌دهد تعریف کند درحالی‌که مدرسه، خود ممکن است در دستیابی به اهدافش ناموفق باشد است.

بُعد چهارم از فضیلت حرفه‌ای، یعنی تعهد به اصول اخلاقی، توجه و مراقبت فرد حرفه‌ای را در یک رابطهٔ دلسوزانه و محبت‌آمیز با مراجع قرار می‌دهد. به بیان دیگر، فرد حرفه‌ای از روش‌های غیرشخصی، تحقیرآمیز، کنترل‌گر و موهن، در رفتار خود با مراجع اجتناب می‌کند. هر نوع خدمتی به مراجع از سوی فرد حرفه‌ای، با در نظر داشتن انسانیت مراجع به‌طور کامل ارائه می‌گردد (Sergiovanni & Starrat, 2007، ترجمهٔ طاهری و شعبانی، ۱۳۹۸).

فرایند قضاوت دربارهٔ شرایط فضیلت حرفه‌ای معلمان تحت دو شرط اصلی است: ۱- باید هدفی کلی با ارزش را هدف قرار دهد؛ و ۲- باید شامل شناسایی این باشد که چگونه آن هدف ممکن است در موقعیت خاص به بهترین شکل تحقق یابد. عامل بافضیلت باید یک کالای کلی را که می‌خواهد محقق کند، شناسایی کند. جهت توسعهٔ فضیلت حرفه‌ای معلمان شرایط

خاصی برای توسعه چنین ظرفیت‌هایی و در نتیجه عمل حرفه‌ای خردمندانانه باید فراهم باشد. اولین شرط این است که معلمان باید زمان و فرصتی برای شرکت در بحث و تفکر داشته باشند، دومین شرط این است که معلمان حرفه‌ای به فضای کافی برای در نظر گرفتن و کشف طیف گسترده‌ای از مسائل، تصمیمات و اقدامات احتمالی زمانی که در مورد آنچه در زندگی حرفه‌ای خود باید انجام دهند فکر می‌کنند، نیاز دارند (Carr, 2018).

پورشافعی و مزگی‌نژاد (۱۴۰۱) عدم توجه به کنترل‌های بیرونی و تمرکز بر توانایی‌های معلمان به عنوان اعضای یک اجتماع برای پاسخ به وظایف و تعهدات اخلاقی؛ و رابطه بین همکاران در قالب یک احساس درونی و ناشی از وابستگی اخلاقی متقابل را از ابعاد فضیلت حرفه‌ای و همچنین تعریف و تصریح آرمان‌ها و ارزش‌های مشترک، اعمال رهبری با توجه به ایده‌ها و آزادی عمل کافی معلمان، ارتقاء همکاری و توسعه اجتماعات حرفه‌ای با شکل یک احساس درونی و وابستگی اخلاقی متقابل، توجه و تکیه به توانایی اعضای جامعه در پاسخگویی به وظایف و الزامات اخلاقی؛ و توجه به سیستم‌های هنجاری غیررسمی در تحکیم ارزش‌های حرفه‌ای را از راهبردهای نظارتی برای توسعه فضیلت حرفه‌ای معلمان بر شمرده‌اند.

پیشینه پژوهش

پژوهش حسینی بیدخت (۱۳۹۴) که باهدف تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس صورت گرفته است، بیانگر آن است که معلمان مراقب، به توانایی‌های بالقوه دانش‌آموزان اعتقاد دارند و اخلاق مراقبتی نیز حکم به «تأیید و تشویق دیگران برای بهتر بودن» دارد. معلمان متعهد به حرفه و دانش‌آموزان خویش تعهد دارند و خطرپذیرند. آن‌ها نسبت به اقتباس رویکردهای جدید و متنوع در مواجهه با چالش‌های پیشرو گریزان نیستند و آموزش‌های خود را بر اساس نیازهای فراگیران انجام می‌دهند. چنین معلمانی، یادگیرندگانی مداوم هستند که به دنبال روش‌های جدید برای بهبود و ارتقاء پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان هستند. آن‌ها به‌طور مستمر در روابط خود با دانش‌آموزان خانواده‌ها، همکاران و جامعه محلی بازرنگری می‌کنند و اقدامات آتی خود را بر اساس تأمل، اندیشه و خودارزشیابی شکل می‌دهند. در قبال حرفه خود و زمینه‌های جست‌وجوگری آن حریص هستند. آن‌ها یادگیرندگانی معتبرند که از یادگیری و آموزش لذت می‌برند. این افراد با آخرین پیشرفت‌ها در حوزه دانش تخصصی و حرفه‌ای خود همگام هستند و آن را با همکاران و دانش‌آموزان

به اشتراک می‌گذارند و مدام ایده‌ها و اقدامات انجام‌شده را مورد پرسش قرار می‌دهند و به چالش می‌کشانند.

در پژوهش Zhang و همکاران (2021) که باهدف مطالعه تطبیقی فهرست فضایل معلمان مدارس بین چین و کانادا صورت گرفته است، محققان دریافتند که فضایل معلمان چینی سخت‌کوشی، عشق، مسئولیت‌پذیری، فداکاری، عدالت، نوآوری، حقیقت‌جویی و بردباری به ترتیب از بیشترین انتخاب تا کمترین است. معلمان کانادایی دلسوز، صداقت، انصاف، مسئولیت‌پذیری، انتقاد، فداکاری، صبر و سخت‌گیری هستند. مراقبت از دانش‌آموزان، مسئولیت‌پذیری، و انصاف از اساسی‌ترین و مهم‌ترین فضایل معلمان مدارس هر دو کشور است. در چین معلمان تا حد زیادی بر آموزش و تدریس و تزکیه نفس تمرکز می‌کنند؛ در حالی که در کشور کانادا معلمان به نیازها و احساسات دانش‌آموزان توجه ویژه‌ای دارند. آن‌ها از خود می‌خواهند که با دانش‌آموزان صبور باشند، و درعین حال، به شدت خواستار مطالعه دانش‌آموزان هستند که نشان‌دهنده دانش‌آموز محوری است. معلمان چینی به کیفیت نوآورانه اهمیت زیادی می‌دهند، در حالی که معلمان کانادایی اهمیت زیادی به کیفیت انتقادی می‌دهند.

در پژوهش Li Huang and Walters (2019) که باهدف تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس به‌عنوان یک فضیلت معلم: ایرادات، پاسخ‌ها، و تأیید صورت گرفته است، محققان دریافتند تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس باید به‌عنوان یک فضیلت حرفه‌ای معلم برای دانش‌آموزان باشد تا به پتانسیل خود دست یابند. چندین انتقاد از تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس به‌عنوان یک فضیلت حرفه‌ای معلم ارائه و رد شده است. با رد انتقادات و ارائه شواهدی برای مزایای مثبت اخلاق مراقبتی، نتیجه این تحقیق تأیید می‌کند که تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس باید یک فضیلت حرفه‌ای برای معلمان باشد و اخلاق مراقبتی مجموعه‌ای از ابزارهایی است که معلم باید به آن مجهز باشد و با بلوغ معلم در حرفه‌اش توسعه و تقویت خواهد شد. یک معلم دلسوز مراقبت خود را با سایر فضایل و ارزش‌ها، که شامل شایستگی، انعطاف‌پذیری، صبر، نگرش و تفکر است، در یک محیط آموزشی به کار می‌گیرد تا دانش‌آموز را به‌عنوان یک فرد خوب پرورش دهد.

در پژوهش Eriksen (2016) که باهدف آیا سعادت (زندگی خوب) باید فضیلت حرفه‌ای را ساختار دهد؟ صورت گرفته است. نتایج تحلیل یافته‌ها نشان می‌دهد فضیلت

حرفه‌ای ایجاب می‌کند که دارندگان نقش به‌غایت کار خود اهمیت دهند. فضایل حرفه‌ای ظاهراً از اهداف حرفه‌ای مانند بهداشت یا آموزش ناشی می‌شوند. فضیلت حرفه‌ای مستلزم ساختار خاصی از اراده (مراقبت) است، جایی که غایت تمرین حرفه‌ای برای دارنده نقش مهم است. برای حرفه‌های مختلف، مانند آموزش برای حرفه معلمی، و بهداشت برای حرفه پزشکی، فضیلت حرفه‌ای محسوب می‌شوند. دیدگاه رایج در نظریه فضیلت حرفه‌ای این است که وضعیت ویژگی‌های شخصیتی به این بستگی دارد که چگونه آن‌ها کالاهای «درونی» حرفه‌ای را ترویج می‌کنند.

در پژوهش Taylor (2015) که باهدف اخلاق تدریس برای عدالت اجتماعی صورت گرفته است. نتایج تحلیل یافته‌ها نشان می‌دهد که پژوهشگر تمایلات معلم را به‌عنوان فضیلت حرفه‌ای مفهوم‌سازی کرده است و فضایل حرفه‌ای معلمان را به سه دسته فروتنی تأمل‌آمیز در مقوله شخصیت، گشاده‌رویی در مقوله عقل، و توجه دلسوزانه در مقوله مراقبت تقسیم کرده است و فضیلت‌های حرفه‌ای معلمان را به‌عنوان راهی برای تعامل و گفت‌وگوی معلمان با هم معرفی نموده است.

در پژوهش Melville و همکاران (2007) که باهدف تأثیر فضایل، تخصص حرفه‌ای معلم در بررسی مسائل اجتماعی - علمی صورت گرفته است. محققان دریافته‌اند که فضایل می‌تواند به‌عنوان وسیله‌ای برای درک تخصص حرفه‌ای که معلمان علوم هنگام برخورد با مسائل علمی اجتماعی نشان می‌دهند، مورد استفاده قرار گیرد. این فضایل اعتماد، مراقبت، شجاعت، صداقت، خرد عملی و انصاف است. دلیل در نظر گرفتن سودمندی فضایل به‌عنوان توصیف‌کننده تخصص حرفه‌ای این است که فضایل حرفه‌ای آن صفات اخلاقی اکتسابی هستند که در عمل اجتماعی تدریس نهفته است و برای کار حرفه‌ای خاص ضروری است. از نظر تخصص حرفه‌ای معلم، دو فضیلتی که به‌وضوح اهمیت مسائل فرهنگی را بیان می‌کند، مراقبت و انصاف است. معلمان از طریق گنجاندن صریح فضایل در تدریس خود، ممکن است بر «مبانی معرفتی، رشد اخلاقی و جنبه‌های عاطفی یادگیری علم» تأکید کنند. مرور پیشینه پژوهشی نشان داد که به‌طور خاص طرح‌های پژوهشی به بررسی ابعاد و مؤلفه‌های فضیلت حرفه‌ای در مدارس نپرداخته‌اند؛ همین مسئله اهمیت پرداختن به این موضوع را نشان می‌دهد؛ چراکه عدم درک درست و رعایت فضایل حرفه‌ای توسط معلمان به یکی از چالش‌های عمده در مباحث ارزشیابی و نظارت آموزشی در مدارس تبدیل شده

است. پژوهشگران با بررسی مطالب دریافته‌اند که بیشتر به جوانب ظاهری و شخصیتی معلمان پرداخته شده و جوانب عملکردی آن‌ها مغفول مانده است؛ بنابراین لازم است به جوانب عملکردی معلمان طبق ابعاد ترسیم‌شده توسط (Sergiovanni and Starrat, 2007)، ترجمه طاهری و شعبانی، ۱۳۹۸) نظریه‌پردازان پیشگام در این زمینه پرداخته شود و در این راستا، معلمان ایرانی می‌توانند دانش نظری و تجربی را در زمینه مبانی فضیلت حرفه‌ای گسترش دهند و مدل‌های روشمندی برای مطالعه، بحث و انطباق با معیارهای فضیلت حرفه‌ای در مدارس و مؤسسات آموزشی ارائه دهند.

روش

روش پژوهش توصیفی - پیمایشی است. پژوهش پیمایشی، استفاده از پرسش‌نامه‌ها یا مصاحبه‌ها برای جمع‌آوری داده‌ها درباره‌ی خصیصه‌ها، تجربیات، دانش یا دیدگاه‌های یک نمونه پژوهش یا جامعه است. این نمونه نماینده‌ی جامعه‌ای است که یافته‌های به‌دست‌آمده از تجزیه و تحلیل داده‌ها به آن تعمیم می‌یابد. این تأکید روی تعمیم داده‌ها به جامعه، یک ویژگی پژوهش‌های کمی است نه پژوهش‌های کیفی (Gall et al., 1996)، ترجمه نصر و همکاران، ۱۴۰۱). پژوهش حاضر رویکردی کمی دارد، زیرا مبتنی بر آزمون‌ها و پرسش‌نامه است و پژوهشگر در این گونه تحقیقات سعی می‌کند تا آنچه هست را بدون هیچ گونه دخالت یا استنتاج ذهنی گزارش دهد و نتایج عینی از موقعیت بگیرد (پورشافعی، ۱۴۰۱). پژوهش حاضر از آنجاکه به بررسی وضع موجود می‌پردازد، دارای رویکردی توصیفی است. تحقیق مزبور به منظور کشف واقعیت‌های موجود یا آنچه هست، انجام می‌شود. محقق در مورد علت وجودی توزیع بحث نمی‌کند، بلکه تنها به «چگونگی» آن در جامعه مورد پژوهش می‌پردازد و آن را توصیف می‌کند (دلاور، ۱۴۰۱).

راهبرد پژوهش‌های توصیفی «جمع‌آوری کمی داده‌ها، بدون دست‌کاری متغیر مستقل» است (قاسمی و همکاران، ۱۴۰۲). جامعه آماری شامل کلیه معلمان (آموزگار، دبیر، هنرآموز در واحدهای آموزشی) شهرستان سندج در تمام مقاطع تحصیلی (ابتدایی دوره اول و دوم، دوره اول متوسطه، دوره دوم متوسطه نظری، فنی و حرفه‌ای، و کاردانش) است. در این طرح پژوهشی به علت نو بودن موضوع و عدم در اختیار داشتن پرسش‌نامه استاندارد از پرسش‌نامه محقق ساخته استفاده شده است که در آن به ازای هر گویه، ۱۰ شرکت‌کننده معیار مدنظر قرار گرفته است. از نظر صاحب‌نظران سنجش برای بررسی یا آزمون روایی پرسش‌نامه

معمولاً به ازای هر گویه ۱۰ نفر باید انتخاب گردد؛ لذا با توجه به اینکه که تعداد گویه‌های پرسش‌نامه این طرح پژوهشی ۶۵ گویه است، تعداد پاسخگویان ۶۵۰ نفر تعیین گردید. در پژوهش حاضر از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای استفاده شده است. شهرستان سنندج دو ناحیه آموزشی دارد و هر ناحیه آموزشی به مدارس ابتدایی دوره اول و دوم، دوره اول متوسطه، دوره دوم متوسطه نظری، فنی و حرفه‌ای، و کاردانش تقسیم شده است و در ناحیه ۱ تعداد ۴۷ مدرسه و در ناحیه ۲ تعداد ۳۹ مدرسه به صورت تصادفی انتخاب شد و پرسش‌نامه در بین معلمان آن مدارس توزیع گردید و به پرسش‌نامه پاسخ دادند. واحد تحلیل مدرسه است.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش پرسش‌نامه محقق ساخته از نوع سؤالات بسته پاسخ است. گویه‌ها با طیف لیکرت با مقیاس ۵ درجه‌ای از خیلی زیاد تا خیلی کم تنظیم شد. پرسش‌های عمومی شامل ۸ پرسش پیرامون ویژگی‌های جمعیت‌شناختی است. ابعاد پرسش‌نامه شامل ۴ بُعد و گویه‌های سنجش آن‌ها شامل ۶۵ تا گویه است. پرسش‌نامه فضیلت حرفه‌ای به صورت کاملاً بومی و مرتبط با موضوع حرفه معلمان و دقیقاً متناسب با موضوع موردنظر توسط پژوهشگر و استاد راهنما با استفاده مبنای نظری و به‌ویژه دیدگاه Sergioivanni and Starrat (2007, ترجمه طاهری و شعبانی، ۱۳۹۸) همچنین با مراجعه به سایر کتاب‌های مرتبط با حرفه معلمی و مقالات مرتبط با موضوع طراحی و تدوین گردید. در این پژوهش ابتدا ۱۲۰ گویه برای ۴ مؤلفه طراحی شد، در مرحله دوم با اصلاحات توسط استاد راهنما به ۱۰۱ گویه تبدیل شد و در مرحله سوم بعضی از گویه‌ها با توجه به پیشنهادها استاد راهنما و همچنین صاحب‌نظران و خبرگان موضوع، حذف و اصلاح گردید و در نهایت پرسش‌نامه با تعداد ۶۵ گویه جهت اجرای آزمایشی آماده شد. به‌منظور اطمینان از روایی پرسش‌نامه از روش «روایی صوری یا ظاهری و همچنین روایی محتوا» استفاده شده است. برای روایی صوری و محتوایی گویه‌های پرسش‌نامه، از ۴ نفر از صاحب‌نظران و خبرگان موضوع نظرخواهی گردید و بر مبنای پیشنهادها آن‌ها گویه‌های پرسش‌نامه موردبازنگری قرار گرفته و به تأیید آن‌ها رسید. همچنین از تحلیل عاملی تأییدی برای بررسی «روایی سازه» استفاده شد.

پس از سنجش روایی و پایایی پرسش‌نامه، و انجام اصلاحات لازم، در نهایت ابعاد و گویه‌های موجود در قالب یک پرسش‌نامه طیف لیکرت تنظیم گردید. آزمون مقدماتی

پرسش‌نامه روی ۳۰ نفر از معلمان به منظور شناخت مشکلات اجرایی و در صورت لزوم اعمال تغییرات مورد نیاز در گویه‌های پرسش‌نامه انجام شد؛ و به منظور اطمینان از پایایی پرسش‌نامه و همسانی درونی گویه‌ها، ضریب آلفای کرونباخ برای نمونه مقدماتی (۳۰ نفر) محاسبه شد. نتایج پایایی پرسش‌نامه به روش آلفای کرونباخ برای مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگو بخش)، با ۱۱ گویه برابر ۰/۸۳، مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش)، با ۱۸ گویه برابر ۰/۸۶، مؤلفه (تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس)، با ۱۸ گویه برابر ۰/۸۹، مؤلفه (تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس) با ۱۸ گویه برابر ۰/۸۸ و همچنین سازه پنهان فضیلت حرفه‌ای معلمان با ۶۵ گویه برابر ۰/۹۶ است.

نتایج آزمون پایایی گویای این است که مؤلفه‌های «فضیلت حرفه‌ای معلمان» و «سازه پنهان فضیلت حرفه‌ای معلمان» از پایایی مناسب و بالاتر از معیار ۰/۷۰ برخوردارند. در مجموع روایی و پایایی سازه پنهان «فضیلت حرفه‌ای معلمان» تأیید شد. با توجه به وضوح گویه‌ها و عدم ابهام در این خصوص و داشتن پایایی و روایی مناسب، پرسش‌نامه ۶۵ گویه‌ای در بین معلمان شهرستان سنندج (نواحی ۱ و ۲) اجرا شد. تجزیه و تحلیل و ارائه داده‌ها در دو بخش آماری توصیفی و استنباطی انجام شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش در بخش آمار توصیفی به توصیف متغیرهای جمعیت‌شناختی با استفاده از آماره‌های فراوانی، درصد فراوانی، میانگین، و انحراف معیار پرداخته شد و در سطح استنباطی، مدل پژوهش با تکنیک مدل‌سازی معادلات ساختاری بررسی شد، میانگین مؤلفه‌ها با آزمون t تک نمونه‌ای ارزیابی شد، رتبه‌بندی مؤلفه‌ها با آزمون رتبه‌بندی فریدمن انجام شد و رابطه متغیرهای جمعیت‌شناختی و اصلی با آزمون t دو گروه مستقل و تحلیل واریانس یک‌راهه (آنووا) انجام شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۷ و Smart PLS نسخه ۳ انجام شد. حداکثر سطح خطای آلفا برای آزمون سؤالات، مقدار ۰/۰۵ در نظر گرفته شد ($p < 0.05$).
پیش از انجام تحلیل داده‌ها به غربالگری داده‌ها پرداخته شد و داده‌های پرت چندمتغیره با آزمون فاصله ماهالانوبیس^۱ شناسایی شدند که بر اساس مقدار کای اسکوئر^۲ به دست آمده و معیار نظری، تعداد ۱ پاسخگو جزء داده‌های پرت چندمتغیره بود و از تحلیل حذف شد و تحلیل

1. Mahalanobis
2. Chi- Square

نهایی بر اساس حجم نمونه ۶۴۹ نفر انجام شد. پیش از انجام تحلیل عاملی تأییدی و آزمون مدل اندازه‌گیری، از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد که نتایج خوبی نداشت. در این پژوهش از رویکرد تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد؛ زیرا مؤلفه‌های فضاقت حرفه‌ای معلمان مشخص بود و بایستی گویه‌های مرتبط با هر مؤلفه تأیید یا رد می‌شد. مدل پیشنهادی و نظری با تکنیک مدل‌سازی معادلات ساختاری و به روش حداقل مجذورات جزئی (PLS) آزمون شد. لازم به ذکر است با توجه به اکتشافی و جدید بودن پرسش‌نامه و مدل پژوهش، از رویکرد حداقل مجذورات جزئی که مناسب پژوهش‌های جدید و اکتشافی است، استفاده شد.

یافته‌ها

نتایج آماری در دو سطح یافته‌های توصیفی و استنباطی آمده است. از نظر جنسیت، ۵۵/۵ درصد پاسخگویان را مردان و ۴۴/۵ درصد را زنان تشکیل می‌دادند که ۵۵/۶ درصد در ناحیه ۱ و ۴۴/۴ درصد در ناحیه ۲ خدمت می‌کردند. میزان تحصیلات اکثر پاسخگویان کارشناسی (با ۶۲/۲ درصد) یا کارشناسی ارشد (۳۰/۸ درصد) بود. سابقه کار ۳۷/۳ درصد پاسخگویان کمتر از ۱۰ سال، ۳۸/۹ درصد بین ۱۰ تا ۲۰ سال و ۲۳/۹ درصد بیشتر از ۲۰ سال بود. از نظر نوع استخدام، بیشتر پاسخگویان معادل ۶۰/۷ درصد از نوع رسمی - قطعی بودند، بعد از آن ۲۵ درصد پیمانی، ۱۰/۸ درصد رسمی آزمایشی و ۳/۵ درصد حق‌التدریس بودند. دوره تحصیلی ۳۱/۹ درصد مقطع ابتدایی و ۶۸/۱ درصد مقطع متوسطه بود. از نظر رشته‌ای که معلمان تدریس می‌کردند؛ رشته‌های علوم انسانی (۵۲/۵ درصد)، علوم پایه (۲۱/۳ درصد) و فنی و مهندسی (۹/۲ درصد) بیشترین تکرار را داشت و از نظر رشته‌ای که معلمان تحصیل کرده بودند نیز رشته‌های علوم انسانی (۴۹/۵ درصد)، علوم پایه (۲۱/۶ درصد) و فنی مهندسی (۱۱/۶ درصد) بیشترین تکرار را داشتند.

در جدول ۱ به توصیف مؤلفه‌های فضاقت حرفه‌ای معلمان پرداخته شد و از آماره‌های میانگین، و انحراف استاندارد به منظور توصیف میانگین‌ها استفاده شد. دامنه میانگین هر بُعد یا مؤلفه از حداقل ۱ تا حداکثر ۵ (خیلی کم تا خیلی زیاد) است. از شاخص‌های کجی و کشیدگی جهت تعیین وضعیت توزیع داده‌ها (نرمال بودن توزیع تک‌متغیره) استفاده شد. در مورد کجی، و کشیدگی، چنانچه مقادیر این آماره‌ها بین ۲- و ۲+ باشد؛ نشان‌دهنده نرمال بودن توزیع تک‌متغیره است (George & Mallery, 2010).

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی مؤلفه‌های اصلی

سازه	مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی
فضیلت حرفه‌ای معلمان	تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش	۳/۸۴	۰/۵۳	-۱/۱۶	۱/۹۸
	تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش	۳/۸۸	۰/۴۶	-۰/۷۹	۰/۹۸
	تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس	۳/۹۱	۰/۴۷	-۰/۷۷	۰/۷۶
	تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس	۳/۸۴	۰/۴۷	-۰/۶۸	۰/۷۱
	نمره کل	۳/۸۷	۰/۳۸	-۰/۷۰	۰/۸۲

نتایج جدول ۱ نشان داد میانگین کل فضیلت حرفه‌ای معلمان برابر با ۳/۸۷ بود که بالاتر از مقدار متوسط و نزدیک به مقدار زیاد (۴) بود. بررسی میانگین مؤلفه‌ها نشان داد که تمامی مؤلفه‌ها دارای میانگین بیشتر از میانه یا متوسط نظری یعنی ۳ بودند. مقادیر کجی و کشیدگی در جدول نشان داد با توجه به اینکه مقادیر کجی و همچنین مقادیر کشیدگی تمامی متغیرها در دامنه +۲ تا -۲ به دست آمد، می‌توان نتیجه گرفت که تمامی متغیرها از توزیع نرمال یا نزدیک به نرمال برخوردارند و می‌توان از آزمون‌های پارامتریک استفاده کرد. میانگین کل فضیلت حرفه‌ای معلمان و چهار مؤلفه آن بالاتر از متوسط نظری ۳ بود و نشان داد پاسخگویان نمره بیشتر از متوسط کسب کرده بودند.

در این بخش مدل اندازه‌گیری از نظر آماری آزمون شد و با تکنیک مدل‌سازی معادلات ساختاری به آزمون مدل تحلیل عاملی تأییدی پرداخته شد. از نرم‌افزار Smart PLS به منظور بررسی روایی پرسش‌نامه با استفاده از شاخص‌های بار عاملی و روایی همگرا استفاده شد و پایایی پرسش‌نامه با استفاده از آزمون‌های آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی ارزیابی شد. در این پژوهش حداقل مقدار بار عاملی برای تأیید روایی سؤالات، مقدار حداقل ۰/۴۰ در نظر گرفته شد. جهت بررسی روایی همگرا از شاخص میانگین واریانس استخراج شده (AVE) استفاده شد. مقدار مطلوب این شاخص مقادیر بزرگ‌تر از ۰/۵ است که روایی همگرا را تأیید می‌کند. میانگین واریانس استخراج شده (AVE) بالاتر از ۰/۵ است، اما ما می‌توانیم

۰/۴ را بپذیریم. از آنجا که فورنل و لارکر^۱ گفته‌اند که اگر (AVE) کمتر از ۰/۵ باشد، اما پایایی ترکیبی بالاتر از ۰/۶ باشد، اعتبار همگرایی سازه همچنان کافی است (Huang et al., 2013). در این پژوهش با توجه به جدید و اکتشافی بودن مدل، معیار ۰/۴۰ برای روایی همگرا تعیین شد. لازم به ذکر است که مدل پژوهشی ارائه شده، مدل اصلاح شده است و گویه‌های که بار عاملی ضعیف و کمتر از ۰/۴۰ داشتند از مدل حذف شده‌اند. بر این اساس، ۸ گویه از پرسش‌نامه شامل گویه‌های شماره (۹، ۲۶، ۲۹، ۳۷، ۴۰، ۴۲، ۵۶ و ۵۷) به دلیل بار عاملی کمتر از ۰/۴۰ از مدل حذف شدند.

از شاخص‌های برازندگی برای تعیین برازندگی و اعتبار مدل‌های طراحی شده، استفاده می‌شود. شاخص NFI یا شاخص برازش هنجار شده چنانچه مقدار آن بیشتر از ۰/۹۰ شود، نشان‌دهنده برازش مطلوب مدل است. شاخص SRMR یا ریشه میانگین مربعات باقیمانده استاندارد چنانچه کمتر از ۰/۰۸ شود، نشان از برازش قابل قبول مدل دارد. هنسلر و همکارانش^۲ نیز معیار ۰/۰۸ را برای ارزیابی مناسب بودن در برنامه PLS پیشنهاد داده‌اند که مقدار آن هر چه کمتر باشد، تناسب مدل مطلوب‌تر است (غیاثوند، ۱۳۹۸).

جدول ۲. شاخص‌های برازش مدل پژوهش

شاخص برازش هنجار شده (NFI)	ریشه میانگین مربعات باقیمانده استاندارد (SRMR)
۰/۹۳	۰/۰۷۵

مطابق جدول ۲ مقدار شاخص برازش هنجار شده (NFI) برابر با ۰/۹۳ به دست آمد که بیشتر از معیار ۰/۹۰ بود که نشان از برازش مناسب مدل تجربی داشت. شاخص برازش میانگین مربعات باقیمانده استاندارد برابر با ۰/۰۷۵ بود و بدین دلیل که کمتر از معیار ۰/۰۸ بود، برازش مدل از نظر شاخص SRMR مورد تأیید قرار گرفت. مطابق نتایج برازش مدل پژوهش تأیید شد.

1. Fornell & Larcker
2. Henseler et al

جدول ۳. نتایج تحلیل عاملی تأییدی: بررسی روایی و پایایی مؤلفه‌های فضیلت حرفه‌ای معلمان

مؤلفه	میانگین واریانس استخراج شده (AVE)	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ
تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش	۰/۶۰	۰/۹۴	۰/۹۳
تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی باارزش	۰/۶۴	۰/۹۷	۰/۹۶
تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس	۰/۶۲	۰/۹۶	۰/۹۶
تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس	۰/۴۵	۰/۹۳	۰/۹۲

نتایج آزمون روایی و پایایی در جدول ۳ گویای این است که تمامی متغیرهای آشکار یا گویه‌های هر چهار مؤلفه از روایی مناسب و بالاتر از معیار ۰/۴۰ برخوردارند. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که تمامی گویه‌ها یا متغیرهای آشکار در مدل باقی ماندند و روایی گویه‌ها تأیید شد. همچنین مقادیر t برای تمامی گویه‌ها بیشتر از معیار ۱/۹۶ بود که نشان داد در سطح اطمینان حداقل ۹۵ درصد تمامی بارهای عاملی معنی‌دار بودند ($p < ۰/۰۵$). لازم به ذکر است که گویه‌های (۹) در مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش)، (۲۶ و ۲۹) در مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی باارزش)، (۳۷، ۴۰ و ۴۲) در مؤلفه (تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس) و (۵۶ و ۵۷) در مؤلفه (تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس) به دلیل بار عاملی کمتر از ۰/۴۰ و روایی و پایایی ضعیف از تحلیل و مدل حذف شد.

جدول ۴. نتایج تحلیل عاملی تأییدی: بررسی روایی و پایایی کل

متغیر	میانگین واریانس استخراج شده (AVE)	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ
سازه پنهان فضیلت حرفه‌ای معلمان	۰/۴۷	۰/۹۸	۰/۹۷

نتایج جدول ۴ سنجش روایی همگرا با شاخص میانگین واریانس استخراج شده یا (AVE) نشان داد که مقدار به‌دست آمده برابر با ۰/۴۷ بود و مقدار قابل قبولی بود و نشان از تأیید روایی همگرا داشت. نتایج بررسی پایایی نشان داد در آزمون پایایی ترکیبی مقدار به‌دست آمده برابر با ۰/۹۸ و در آزمون آلفای کرونباخ مقدار به‌دست آمده برابر با ۰/۹۷ بود که هر دو مقدار بیشتر از ۰/۷۰ بود و نشان‌دهنده پایایی مناسب بود. در مجموع روایی و پایایی سازه پنهان «فضیلت حرفه‌ای معلمان» تأیید شد.

جدول ۵. ماتریس همبستگی پیرسون بین متغیرهای اصلی و بررسی روایی واگرا به روش فورنل و لارکر

متغیرها	۱	۲	۳	۴
تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگویخش	۰/۷۷			
تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش	۰/۴۳**	۰/۸۰		
تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس	۰/۴۳**	۰/۵۶**	۰/۷۹	
تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس	۰/۳۳**	۰/۶۰**	۰/۵۵**	۰/۶۷
نمره کل	۰/۷۲**	۰/۸۲**	۰/۸۱**	۰/۷۸**

توجه: * = $p \leq 0/05$ و ** = $p \leq 0/01$

نتایج جدول ۶ نشان داد چهار مؤلفه «فضیلت حرفه‌ای معلمان» دارای رابطه معنی‌داری با یکدیگر بودند و در سطح اطمینان حداقل ۹۵ درصد بین تمامی مؤلفه‌ها همبستگی مشاهده شد ($p < 0/05$). جهت تمامی همبستگی‌ها مثبت بود. شدت همبستگی‌ها از حداقل ۰/۳۳ برای رابطه بین دو مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگویخش) و (تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس) تا حداکثر ۰/۶۰ برای رابطه بین دو مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش) و (تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس) بود. بررسی روایی واگرا به روش فورنل و لارکر نشان داد همبستگی بین متغیرها، کمتر از جذر میانگین واریانس استخراج شده بود و در نتیجه روایی واگرا برقرار بود. جهت مقایسه میانگین متغیرها با مقداری استاندارد یا مفروض از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد. بر اساس شیوه نمره‌گذاری دامنه میانگین‌ها از ۱ تا ۵ بود که متوسط یا میانه نمرات برابر با ۳ بود که در این پژوهش میانگین متغیرها با مقدار ۳/۵ که مقداری بین متوسط تا زیاد است، مقایسه شد. چنانچه میانگین متغیرها به‌طور معنی‌داری بیشتر از ۳/۵ شود، نشان از موافقت زیاد پاسخگویان با آن مؤلفه و در واقع اهمیت زیاد آن مؤلفه دارد.

جدول ۶. آزمون t تک نمونه‌ای جهت مقایسه میانگین مؤلفه‌های «فضیلت حرفه‌ای معلمان» با معیار

۳/۵

متغیر	معیار	میانگین	تفاوت میانگین	مقدار t	مقدار p	میزان اهمیت
تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگویخش	۳/۵	۳/۸۴	۰/۳۴	۱۶/۱۴	< ۰/۰۰۱	زیاد

متغیر	معیار	میانگین	تفاوت میانگین	مقدار t	مقدار p	میزان اهمیت
تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش	۳/۵	۳/۸۸	۰/۳۸	۲۱/۰۹	<۰/۰۰۱	زیاد
تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس	۳/۵	۳/۹۱	۰/۴۱	۲۲/۰۷	<۰/۰۰۱	زیاد
تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس	۳/۵	۳/۸۴	۰/۳۴	۱۸/۱۲	<۰/۰۰۱	زیاد
نمره کل	۳/۵	۳/۸۷	۰/۳۷	۲۴/۶۷	<۰/۰۰۱	زیاد

نتایج جدول ۶ نشان داد که میانگین کل «فضیلت حرفه‌ای معلمان» برابر با ۳/۸۷ بود که به میزان ۰/۳۷ نمره بیشتر از معیار ۳/۵ بود و نشان داد از نظر آماری میانگین به دست آمده مقدار نسبتاً زیادی بود و نشان از اهمیت زیاد مقیاس فضیلت حرفه‌ای معلمان داشت و پاسخگویان به طور کلی موافقت زیادی با سؤالات طرح شده داشتند ($p < ۰/۰۵$). بررسی میانگین مؤلفه‌ها نشان داد که هر چهار مؤلفه دارای میانگین بالایی بودند و میانگین هر چهار مؤلفه به طور معنی داری بیشتر از معیار ۳/۵ بود و نشان از اهمیت زیاد تمامی مؤلفه‌ها داشت ($p < ۰/۰۵$).

جدول ۷. نتیجه آزمون فریدمن جهت رتبه‌بندی مؤلفه‌های «فضیلت حرفه‌ای معلمان» از نظر جایگاه و رتبه

رتبه	مؤلفه	میانگین رتبه
۱	تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس	۲/۶۸
۲	تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش	۲/۵۲
۳	تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش	۲/۴۵
۴	تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس	۲/۳۵

Chi Square= ۲۲/۳۰ ، df= ۳ ، p< ۰/۰۰۱

مطابق با یافته‌های جدول ۷ می‌توان نتیجه گرفت که با توجه به مقدار کای اسکوئر که برابر با ۲۲/۳۰ و معنی دار بود ($p < ۰/۰۵$)، می‌توان استنباط کرد که بین چهار مؤلفه «فضیلت حرفه‌ای معلمان» تفاوت معنی داری وجود داشت و رتبه و میزان اهمیت مؤلفه‌ها متفاوت بود. بررسی نتایج نشان داد بالاترین میانگین رتبه را مؤلفه (تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس) با میانگین رتبه ۲/۶۸ داشت و نشان از این داشت که از نظر پاسخگویان مؤلفه (تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس) بالاترین رتبه و

بیشترین اهمیت را داشت. در رتبه دوم مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش) با میانگین رتبه ۲/۵۲ قرار داشت و در رتبه سوم مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش) با میانگین رتبه ۲/۴۵ قرار داشت. در رتبه چهارم مؤلفه (تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس) با میانگین رتبه ۲/۳۵ قرار داشت.

جدول ۸. مقایسه میانگین «فضیلت حرفه‌ای معلمان» در بین زنان و مردان با آزمون t دو گروه مستقل

متغیر	میانگین برحسب جنسیت		تفاوت میانگین	مقدار t	مقدار p
	مرد (n=۳۶۰)	زن (n=۲۸۹)			
تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش	۳/۸۴	۳/۸۳	۰/۰۱	۰/۱۱	۰/۹۱۵
تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش	۳/۸۹	۳/۸۷	۰/۰۲	۰/۴۶	۰/۶۴۲
تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس	۳/۹۱	۳/۸۹	۰/۰۲	۰/۵۳	۰/۵۹۶
تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس	۳/۸۳	۳/۸۵	۰/۰۲	۰/۴۹	۰/۶۲۶
نمره کل	۳/۸۷	۳/۸۶	۰/۰۱	۰/۱۹	۰/۸۴۸

نتایج جدول ۸ نشان داد که از نظر آماری تفاوت معنی‌داری در میانگین فضیلت حرفه‌ای کل و مؤلفه‌های آن در دو گروه معلمان زن و معلمان مرد مشاهده نشد و می‌توان نتیجه گرفت که اهمیت و نمره «فضیلت حرفه‌ای معلمان» در معلمان زن و مرد برابر بود ($p > 0.05$).

جدول ۹. مقایسه میانگین «فضیلت حرفه‌ای» در بین معلمان دو ناحیه با آزمون t دو گروه مستقل

متغیر	میانگین برحسب ناحیه محل خدمت		تفاوت میانگین	مقدار t	مقدار p
	ناحیه ۱ (n=۳۶۱)	ناحیه ۲ (n=۲۸۸)			
تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش	۳/۸۳	۳/۸۴	۰/۰۱	۰/۱۲	۰/۹۰۳
تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش	۳/۸۷	۳/۹۰	۰/۰۳	۰/۸۸	۰/۳۸۲
تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس	۳/۸۹	۳/۹۲	۰/۰۳	۰/۸۹	۰/۳۷۲
تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس	۳/۸۰	۳/۸۷	۰/۰۷	۱/۹۳	۰/۰۵۴
نمره کل	۳/۸۵	۳/۸۸	۰/۰۳	۱/۱۷	۰/۲۳۲

نتایج جدول ۹. نشان داد که از نظر آماری تفاوت معنی‌داری در میانگین فضیلت حرفه‌ای کل و مؤلفه‌های آن در دو گروه معلمان ناحیه ۱ و معلمان ناحیه ۲ مشاهده نشد و می‌توان نتیجه گرفت که اهمیت و نمره «فضیلت حرفه‌ای معلمان» در دو گروه معلمان ناحیه ۱ و معلمان ناحیه ۲ برابر بود ($p > 0/05$).

جدول ۱۱. مقایسه میانگین «فضیلت حرفه‌ای معلمان» در بین گروه‌های تحصیلی با آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه

مقدار p	مقدار F	میانگین بر حسب میزان تحصیلات					متغیر
		حوزوی (n=8)	دکتری (n=13)	ارشد (n=200)	کارشناسی (n=404)	کاردانی (n=24)	
		۳/۸۴	۳/۸۴	۳/۸۷	۳/۸۳	۳/۸۵	
		۳/۹۰		۳/۸۷			
۰/۱۰۲	۱/۹۴	۳/۶۱	۳/۹۸	۳/۷۹	۳/۸۷	۳/۶۶	تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش
۰/۲۷۵	۱/۲۸	۳/۸۴	۳/۹۹	۳/۸۳	۳/۹۱	۳/۸۱	تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش
۰/۴۱۱	۰/۹۹	۳/۸۸	۳/۹۵	۳/۸۷	۳/۹۳	۳/۷۷	تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس
۰/۸۲۱	۰/۳۸	۳/۷۳	۳/۸۶	۳/۸۲	۳/۸۵	۳/۷۶	تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس
۰/۱۵۵	۱/۶۷	۳/۷۶	۳/۹۵	۳/۸۳	۳/۸۹	۳/۷۵	نمره کل

نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه (آنووا) در جدول ۱۰ نشان داد که از نظر آماری تفاوت معنی‌داری در میانگین فضیلت حرفه‌ای کل و مؤلفه‌های آن بر حسب میزان تحصیلات معلمان مشاهده نشد و می‌توان نتیجه گرفت که اهمیت و نمره «فضیلت حرفه‌ای معلمان» در گروه‌های تحصیلی مختلف، برابر بود ($p > 0/05$).

جدول ۱۱. مقایسه میانگین «فضیلت حرفه‌ای معلمان» برحسب سابقه کار با آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه

متغیر	میانگین برحسب سابقه کار						مقدار F	مقدار p
	۱ تا ۵ (n=۱۴۳)	۶ تا ۱۰ (n=۹۹)	۱۱ تا ۱۵ (n=۱۰۵)	۱۶ تا ۲۰ (n=۱۴۷)	۲۱ تا ۲۵ (n=۱۰۶)	۲۶ و بالاتر (n=۴۹)		
تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش	۳/۸۹	۳/۸۳	۳/۷۸	۳/۸۱	۳/۸۴	۳/۹۰	۰/۷۵	۰/۵۸۶
تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش	۳/۹۷ ^a	۳/۷۸ ^b	۳/۷۹ ^b	۳/۸۸	۳/۹۲	۳/۹۸ ^a	۳/۶۹	۰/۰۰۳
تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس	۴/۰۱ ^a	۳/۷۹ ^b	۳/۸۲ ^b	۳/۹۱	۳/۹۲	۳/۹۶ ^a	۳/۶۲	۰/۰۰۳
تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس	۳/۸۹	۳/۸۱	۳/۷۵	۳/۸۳	۳/۸۸	۳/۸۶	۱/۱۸	۰/۳۱۶
نمره کل	۳/۹۴ ^a	۳/۸۰ ^b	۳/۷۹ ^b	۳/۸۶	۳/۸۹	۳/۹۲ ^a	۲/۹۸	۰/۰۱۱

نکته: حروف انگلیسی نتایج آزمون تعقیبی به منظور مقایسه زوجی گروه‌هاست، حرف متفاوت بیانگر تفاوت آماری معنی‌داری بین آن دو گروه است. حرف a بالاترین میانگین و حرف b کمترین میانگین را نشان می‌دهد.

نتایج جدول ۱۱. نشان داد که تفاوت معنی‌داری در میانگین کل «فضیلت حرفه‌ای معلمان» و دو مؤلفه آن (تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش) و (تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس) برحسب میزان سابقه کار مشاهده شد ($p < 0/05$). یافته‌ها نشان داد «فضیلت حرفه‌ای معلمان» در دو گروه سابقه کار ۱ تا ۵ سال و بیشتر از ۲۶ سال و بالاتر به‌طور معنی‌داری بیشتر از سابقه کار ۶ تا ۱۰ سال و ۱۱ تا ۱۵ سال بود. در دو مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های

اجتماعی با ارزش) و (تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس) نیز همانند نمره کل، در دو گروه سابقه کار ۱ تا ۵ سال و بیشتر از ۲۶ سال و بالاتر به طور معنی داری بیشتر از سابقه کار ۶ تا ۱۰ سال و ۱۱ تا ۱۵ سال بود ($p < 0/05$).

جدول ۱۲. مقایسه میانگین فضیلت حرفه‌ای معلمان برحسب نوع استخدام با آزمون تحلیل واریانس

یک‌راهه

مقدار p	مقدار F	میانگین برحسب نوع استخدام				متغیر
		رسمی قطعی (n=۳۹۴)	رسمی آزمایشی (n=۷۰)	پیمانی (n=۱۶۲)	حق‌التدریس (n=۲۳)	
۰/۳۳۹	۱/۱۲	۳/۸۴	۳/۷۷	۳/۸۸	۳/۷۳	تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگویبخش
۰/۰۱۸	۳/۳۷	۳/۹۱ ^a	۳/۷۴ ^b	۳/۹۰	۳/۷۵	تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش
۰/۱۲۵	۱/۹۲	۳/۹۱	۳/۸۲	۳/۹۵	۳/۷۷	تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس
۰/۰۰۲	۴/۸۴	۳/۸۶ ^a	۳/۷۲ ^a	۳/۸۶ ^a	۳/۵۵ ^b	تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس
۰/۰۰۹	۳/۸۸	۳/۸۸ ^a	۳/۷۶	۳/۹۰ ^a	۳/۷۰ ^b	نمره کل

نتایج جدول ۱۲. نشان داد که تفاوت معنی داری در میانگین کل «فضیلت حرفه‌ای معلمان» و دو مؤلفه آن (تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش و تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس) برحسب میزان نوع استخدام مشاهده شد ($p < 0/05$). مطابق نتایج نمره کل «فضیلت حرفه‌ای معلمان» در گروه پیمانی و رسمی قطعی به طور معنی داری بیشتر از حق‌التدریس بود. در مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش) میانگین گروه رسمی قطعی به طور معنی داری بیشتر از رسمی آزمایشی بود و در مؤلفه (تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس) میانگین گروه حق‌التدریس به طور معنی داری کمتر از سه گروه دیگر بود ($p < 0/05$).

جدول ۱۳. مقایسه میانگین «فضیلت حرفه‌ای معلمان» برحسب دوره تحصیلی با آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه

متغیر	میانگین برحسب دوره تدریس				
	ابتدایی دوره اول (n=۹۲)	ابتدایی دوره دوم (n=۱۱۵)	متوسطه اول (n=۱۶۱)	متوسطه دوم (n=۲۸۱)	مقدار F
تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش	۳/۸۵	۳/۸۳	۳/۹۰	۳/۸۰	۱/۶۰
تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش	۳/۹۷	۳/۸۳	۳/۹۱	۳/۸۶	۱/۷۴
تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس	۳/۹۴	۳/۸۵	۳/۹۶	۳/۸۹	۱/۶۶
تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس	۳/۸۶	۳/۷۷	۳/۸۵	۳/۸۵	۱/۰۵
نمره کل	۳/۹۱	۳/۸۱	۳/۹۰	۳/۸۵	۱/۹۵

نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه (آنووا) در جدول ۱۳. نشان داد که از نظر آماری تفاوت معنی‌داری در میانگین فضیلت حرفه‌ای کل و مؤلفه‌های آن برحسب دوره تحصیلی مشاهده نشد و می‌توان نتیجه گرفت که اهمیت و نمره «فضیلت حرفه‌ای معلمان» در دوره‌های مختلف، برابر بود ($p > 0/05$).

جدول ۱۴. مقایسه میانگین «فضیلت حرفه‌ای معلمان» برحسب رشته تدریس با آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه

متغیر	میانگین برحسب رشته‌ای که معلمان تدریس می‌کنند.						
	انسانی (n=۳۴۱)	پایه (n=۱۳۸)	فنی و مهندسی (n=۶۰)	کشاورزی (n=۳۵)	هنر (n=۵۱)	پزشکی (n=۲۴)	مقدار F
تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش	۳/۸۷ ^a	۳/۹۳ ^a	۳/۷۰	۳/۶۵ ^b	۳/۷۱	۳/۶۳ ^b	۴/۱۷

متغیر	میانگین برحسب رشته‌ای که معلمان تدریس می‌کنند.						مقدار F	مقدار p
	انسانی (n=۳۴۱)	پایه (n=۱۳۸)	فنی و مهندسی (n=۶۰)	کشاورزی (n=۳۵)	هنر (n=۵۱)	پزشکی (n=۲۴)		
تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش	۳/۹۲	۳/۸۶	۳/۸۶	۳/۸۳	۳/۸۴	۳/۷۸	۰/۸۶	۰/۵۰۶
تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس	۳/۹۴	۳/۹۰	۳/۷۸	۳/۸۸	۳/۹۰	۳/۷۷	۱/۸۵	۰/۱۰۲
تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس	۳/۸۴	۳/۸۴	۳/۸۲	۳/۸۰	۳/۸۹	۳/۷۲	۰/۴۸	۰/۷۹۳
نمره کل	۳/۸۹	۳/۸۸	۳/۷۹	۳/۷۹	۳/۸۴	۳/۷۲	۱/۹۷	۰/۰۸۲

نتایج جدول ۱۴. نشان داد که تفاوت معنی‌داری در میانگین مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوی بخش) برحسب نوع رشته‌ای که معلمان در مدرسه تدریس می‌کنند، مشاهده شد ($p < 0/05$). مطابق نتایج میانگین مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوی بخش) در گروه‌های علوم انسانی و علوم پایه به‌طور معنی‌داری بیشتر از گروه‌های کشاورزی و علوم پزشکی و پیراپزشکی بود.

جدول ۱۵. مقایسه میانگین فضیلت حرفه‌ای معلمان برحسب رشته تحصیلی معلمان با آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه

متغیر	میانگین برحسب رشته‌ای که معلمان تدریس می‌کنند.						مقدار F	مقدار p
	انسانی (n=۳۴۱)	پایه (n=۱۳۸)	فنی و مهندسی (n=۶۰)	کشاورزی (n=۳۵)	هنر (n=۵۱)	پزشکی (n=۲۴)		
تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوی بخش	۳/۸۷ ^a	۳/۹۳ ^a	۳/۷۰	۳/۶۵ ^b	۳/۷۱	۳/۶۳ ^b	۴/۱۷	۰/۰۰۱

متغیر	میانگین برحسب رشته‌ای که معلمان تدریس می‌کنند.						مقدار F	مقدار p
	انسانی (n=۳۴۱)	پایه (n=۱۳۸)	فنی و مهندسی (n=۶۰)	کشاورزی (n=۳۵)	هنر (n=۵۱)	پزشکی (n=۲۴)		
تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش	۳/۹۲	۳/۸۶	۳/۸۶	۳/۸۳	۳/۸۴	۳/۷۸	۰/۸۶	۰/۵۰۶
تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس	۳/۹۴	۳/۹۰	۳/۷۸	۳/۸۸	۳/۹۰	۳/۷۷	۱/۸۵	۰/۱۰۲
تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس	۳/۸۴	۳/۸۴	۳/۸۲	۳/۸۰	۳/۸۹	۳/۷۲	۰/۴۸	۰/۷۹۳
نمره کل	۳/۸۹	۳/۸۸	۳/۷۹	۳/۷۹	۳/۸۴	۳/۷۲	۱/۹۷	۰/۰۸۲

نتایج جدول ۱۵. نشان داد که تفاوت معنی‌داری در میانگین نمره کل «فضیلت حرفه‌ای معلمان» و مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش) برحسب نوع رشته‌ای که معلمان در آن تحصیل کرده‌اند، مشاهده شد ($p < ۰/۰۵$). میانگین کل «فضیلت حرفه‌ای معلمان» در گروه علوم انسانی به‌طور معنی‌داری بیشتر از گروه علوم پزشکی و پیراپزشکی بود. مطابق نتایج میانگین مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش) در گروه‌های علوم انسانی و علوم پایه به‌طور معنی‌داری بیشتر از گروه‌های کشاورزی و علوم پزشکی و پیراپزشکی بود.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش پرسش‌نامه محقق ساخته ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای معلمان» مورد اعتباریابی قرار گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد که پرسش‌نامه ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای معلمان» شامل ۴ مؤلفه و ۵۷ گویه است و از روایی و پایایی مناسبی برخوردار است. ابزار ارائه شده می‌تواند به‌عنوان سنج‌های برای بررسی ابعاد فضیلت حرفه‌ای معلمان، چگونگی عملکرد آنها، شناسایی، و رفع ضعف‌های آنان مورد استفاده قرار گیرد. یافته‌های این پژوهش می‌

تواند از یک سو مورد استفاده پژوهشگران حوزه علوم تربیتی جهت تحلیل وضعیت فضیلت حرفه‌ای معلمان در زمینه میزان توجه به مؤلفه‌ها و ابعاد آن قرار بگیرد و از سوی دیگر کارگزاران آموزشی با توجه به یافته‌های این پژوهش در فرایند ترمیم برنامه‌های ضمن خدمت و آموزش‌های توانمندسازی میزان توجه به ابعاد فضیلت حرفه‌ای را مورد توجه بیشتر قرار دهند؛ چراکه نارسایی در این زمینه با توجه به نقش و جایگاه معلمان می‌تواند بخش‌های مختلف آموزش و پرورش و جامعه را تحت‌الشعاع قرار داده و آثار و پیامدهای نامطلوبی را برای تربیت در سیاست‌های کلان نظام، تحقق اهداف ارزشی و اخلاقی نظام آموزشی، تربیت نیروی کار معتقد و فضیلت‌مدار، رواج بی‌اخلاقی‌ها در جامعه و زندگی اجتماعی ایجاد نماید.

۱- در پرسش‌نامه ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای معلمان» ابعاد و مؤلفه‌های فضیلت حرفه‌ای چه هستند؟

پرسش‌نامه محقق ساخته ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای معلمان» بر اساس نظریه Sergiovanni & Starrat (2007, ترجمه طاهری و شعبانی، ۱۳۹۸) دربرگیرنده چهار مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش، تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش، تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس، و تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس است. در مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش) گویه‌ها و شاخص‌هایی همچون (معلم دارای فضیلت حرفه‌ای با تحلیل عملکرد خود، روش تدریس را بهبود می‌بخشد، مسئولیت رشد حرفه‌ای خود را می‌پذیرد، برای رشد، و توسعه مهارت‌های خود از تمام فرصت‌ها استفاده می‌کند، از پژوهش‌های اخیر درباره حرفه معلمی آگاه است، رویکردهای نوین در زمینه تدریس را می‌آزماید، در کارگاه‌های آموزشی، و دوره‌های توانمندسازی متناسب با رشته تدریس خود شرکت می‌کند، راهبردهای نوین آموزشی را با دیگران در میان می‌گذارد، مسئولیت طراحی، و اجرای برنامه‌های توسعه حرفه‌ای را می‌پذیرد، برای آمادگی در تدریس، خارج از مدرسه وقت صرف می‌کند. از سامانه‌ها، و نشریات حرفه‌ای به‌عنوان منابع جهت رشد خود استفاده می‌کند؛ مورد تأیید قرار گرفت.

نتایج این مؤلفه با خرده‌های یافته‌های پژوهش Nolan and Hoover (2011)، ترجمه عبداللهی، (۱۳۹۵)، پورشافعی و غلام‌پور (۱۳۹۹)، حسینی بیدخت (۱۳۹۴)، پورشافعی و غلام‌پور (۱۳۹۸)، واعظی (۱۳۹۲)، حائری‌زاده و محمدحسین (۱۳۹۳)، موسوی‌نژاد و

کیوانکار (۱۳۹۴) در زمینه آگاهی درباره پژوهش‌های اخیر حرفه معلّمی؛ حائری‌زاده و محمدحسین (۱۳۹۳)، و Nolan and Hoover (2011)، ترجمه عبداللهی، (۱۳۹۵) در زمینه بهبود بخشیدن به روش تدریس خود از طریق تحلیل عملکرد خود؛ حائری‌زاده و محمدحسین (۱۳۹۳)، پورشافعی و غلام‌پور (۱۳۹۹)، و حسینی بیدخت (۱۳۹۴) در زمینه آزمایش رویکردهای نوین در بحث تدریس؛ حائری‌زاده و محمدحسین (۱۳۹۳)، و حسینی بیدخت (۱۳۹۴) در زمینه‌های پذیرفتن مسئولیت رشد حرفه‌ای خود، شرکت کردن در کارگاه‌های آموزشی، و دوره‌های توانمندسازی متناسب با رشته تدریس خود، صرف کردن وقت خارج از مدرسه برای آمادگی در تدریس؛ Nolan and Hoover (2011)، ترجمه عبداللهی، (۱۳۹۵) در زمینه‌های در میان گذاشتن راهبردهای نوین آموزشی با دیگران، استفاده کردن از سامانه‌ها، و نشریات حرفه‌ای به‌عنوان منابع جهت رشد خود، و استفاده کردن از تمام فرصت‌ها برای رشد، و توسعه مهارت‌های خود؛ و همچنین قنبری و همکاران (۱۳۹۷) در زمینه پذیرفتن مسئولیت طراحی، و اجرای برنامه‌های توسعه حرفه‌ای خود، از لحاظ شاخص‌های اندازه‌گیری همسو است.

در مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش) گویه‌ها و شاخص‌هایی همچون معلم دارای فضیلت حرفه‌ای تدریس را در راستای اهداف اجتماعی ارزشمند انجام می‌دهد، به حقوق دانش‌آموزان، والدین، و سایر ذی‌نفعان مدرسه احترام می‌گذارد، اعتماد افراد را در مدرسه، و اجتماع جلب می‌کند، برای همکاران حرفه‌ای خود ارزش قائل است، به خدمت‌رسانی به دانش‌آموزان، والدین، و سایر اعضای جامعه متعهد است، دانش‌آموزان را به دستیابی به اهدافی بالاتر از منافع شخصی تشویق می‌کند، در روابط خود با ذی‌نفعان مدرسه اصول اخلاقی، و ارزشی را رعایت می‌کند، به اهداف و ارزش‌های مورد توافق در مدرسه، و اجتماع متعهد است، به نفع ارزش‌های اجتماعی، و هم‌وطنان خود عمل می‌کند، در ارتباط با همکاران اخلاق کاری، و توازن را رعایت می‌کند، در توسعه جامعه، و کمک به حل مسائل اجتماعی مشارکت دارد، در گروه قواعد، و هنجارهایی را تنظیم می‌کند تا در انجام وظایف محوله حساسیت، و دقت لازم را داشته باشد، یک برنامه درسی غنی را برای درک کاربردهای مختلف دانش در اختیار دانش‌آموزان، و والدین قرار می‌دهد، در برابر تصمیم‌گیری، و نتایج آن خود را مسئول می‌داند، در برابر انتظارات

دانش‌آموزان، والدین، و سایر ذی‌نفعان مدرسه پاسخگو است، در فعالیت‌های اجتماعی داوطلبانه مشارکت دارد؛ مورد تأیید قرار گرفت.

نتایج این مؤلفه با خرده‌یافته‌های پژوهش پورشافعی و همکاران (۱۳۹۶) در زمینه متعهد بودن به خدمت‌رسانی به دانش‌آموزان، والدین، و سایر اعضای جامعه؛ پورشافعی و غلام‌پور (۱۳۹۹)، محمودی و همکاران (۱۴۰۰)، و ایمانی‌پور (۱۳۹۱) در زمینه احترام گذاشتن به حقوق دانش‌آموزان، والدین، و سایر ذی‌نفعان مدرسه؛ حائری‌زاده و محمدحسین (۱۳۹۳) در زمینه جلب کردن اعتماد افراد در مدرسه، و اجتماع؛ پودینه و همکاران (۱۳۹۷) در زمینه عمل کردن به نفع ارزش‌های اجتماعی، و هم‌وطنان خود؛ حائری‌زاده و محمدحسین (۱۳۹۳)، وجدانی (۱۴۰۱)، Nolan and Hoover (2011)، ترجمه عبداللهی، (۱۳۹۵)، و حسینی بیدخت (۱۳۹۴) در زمینه تشویق دانش‌آموزان به دستیابی به اهدافی بالاتر از منافع شخصی؛ حائری‌زاده و محمدحسین (۱۳۹۳)، Cadozier (2013)، محمودی و همکاران (۱۴۰۰)، و Nolan and Hoover (2011)، ترجمه عبداللهی، (۱۳۹۵) در زمینه مسئول دانستن خود در برابر تصمیم‌گیری، و نتایج آن؛ پورشافعی و غلام‌پور (۱۳۹۹) در زمینه ارزش قائل شدن برای همکاران حرفه‌ای خود؛ پودینه و همکاران (۱۳۹۷)، Sullo (2007)، ترجمه جمشیدی، (۱۳۹۹) در زمینه مشارکت داوطلبانه در فعالیت‌های اجتماعی، از لحاظ شاخص‌های اندازه‌گیری همسو است.

در مؤلفه (تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس) گویه‌ها و شاخص‌هایی همچون (معلم دارای فضیلت حرفه‌ای به معنای آنی که در زمینه تدریس مشکل دارند، کمک و توجه می‌کند، دارای دیدگاه‌های خاص در مورد عمل تدریس است، تدریس را از یک عمل فردی به یک فعالیت جمعی تبدیل می‌کند، دیدگاه‌های خاص خود را در مورد تدریس با دیگران به اشتراک می‌گذارد، موفقیت را در قالب آنچه در کلاس روی می‌دهد، با دیگران به اشتراک می‌گذارد، به هنجارهای حرفه‌ای متعهد است و همواره عملکرد خود را ارتقاء می‌بخشد، به عنوان یک مرجع برای همکاران خود عمل می‌کند، به گفتگو بین همکاران در راستای فعالیت‌های یاددهی و یادگیری علاقه‌مند است، با توانایی‌های خاصی که در تدریس دارد؛ در برابر گروه احساس مسئولیت می‌کند، از بازخورد همکاران جهت بهبود فعالیت‌های تدریس خود استفاده می‌کند، خود را ملزم به آگاهی‌بخشی در مورد شیوه درست انجام فعالیت‌های یاددهی و یادگیری می‌داند، دارای حس همکاری

مؤثر، و سازنده در بین گروه معلمان است، در درون بافت آموزشی اقتدار حرفه‌ای خود را به کار می‌گیرد، آگاهی بخشیدن به همکاران را جزئی از وظایف حرفه‌ای خود می‌داند؛ مورد تأیید قرار گرفت.

نتایج این مؤلفه با خرده‌یافته‌های پژوهش Sullo (2007، ترجمه جمشیدی، ۱۳۹۹) در زمینه تبدیل تدریس از یک عمل فردی به یک فعالیت جمعی؛ وجدانی (۱۴۰۱) و قنبری و همکاران (۱۳۹۷) در زمینه کمک و توجه به معلمان دارای مشکل در بحث تدریس و کلاس‌داری؛ وجدانی (۱۴۰۱) و پورشافعی و غلام‌پور (۱۳۹۹) در زمینه به اشتراک گذاشتن دیدگاه‌های خاص خود در مورد تدریس با دیگران؛ Sullo (2007 و 2013، ترجمه جمشیدی، ۱۳۹۹)، وجدانی (۱۴۰۱)، و حسینی بیدخت (۱۳۹۴) در زمینه به اشتراک گذاشتن موفقیت‌های کلاسی؛ پورشافعی و همکاران (۱۳۹۶)، حسینی بیدخت (۱۳۹۴)، واعظی (۱۳۹۲) و قنبری و همکاران (۱۳۹۷) در زمینه یادگیری مستمر؛ Nolan and Hoover (2011، ترجمه عبداللهی، ۱۳۹۵) در زمینه استفاده از بازخورد همکاران جهت بهبود فعالیت‌های تدریس خود، و عمل کردن به‌عنوان یک مرجع برای همکاران خود، از لحاظ شاخص‌های اندازه‌گیری همسو است.

در مؤلفه (تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس) گویه‌ها و شاخص‌هایی همچون معلم دارای فضیلت حرفه‌ای به رعایت فضایل اخلاقی مانند (صداقت، عدالت، انصاف، و شجاعت) در قبال دانش‌آموزان، و همکاران متعهد است، از روش‌های غیرشخصی، تحقیرآمیز، کنترل‌گر، و موهن، در رفتار خود با دانش‌آموزان، و همکاران اجتناب می‌کند. توجه و مراقبت خود را در یک رابطه دلسوزانه و محبت‌آمیز با دانش‌آموزان، و همکاران قرار می‌دهد، بین فراهم کردن فرصت‌های رشد برای دانش‌آموزان و همکاران از یک‌سو، و حفاظت از آنان، از سوی دیگر تعادل برقرار می‌کند، در انجام تدریس وجدان کاری دارد، تصمیم‌گیری اخلاقی انجام می‌دهد، بر اساس ملاحظات اخلاقی عمل تدریس را انجام می‌دهد، به توانایی خود به‌عنوان عضوی از اجتماع مدرسه برای پاسخ به تعهدات اخلاقی تمرکز می‌کند، تفاوت‌های فردی را درک می‌کند، و به آن احترام می‌گذارد، مطابق با اصول و هنجارهای اخلاقی معینی که حافظ منافع ذی‌نفعان مدرسه است؛ عمل می‌کند، به دانش‌آموزان کمک می‌کند که خودشان را به‌عنوان اعضای یک اجتماع یادگیری تصور کنند، در مدرسه فرصت مشارکت داوطلبانه معنادار را برای والدین فراهم می‌کند، الهام‌بخش

تغییرات مثبت در زندگی دانش‌آموزان است، به سیستم‌های هنجاری غیررسمی در تحکیم ارزش‌های حرفه‌ای، و اخلاقی متعهد است، به تعهدات اجتماعی و مدنی پایبند است، صداقت فردی، و علمی را توسعه می‌دهد؛ مورد تأیید قرار گرفت.

نتایج این مؤلفه با خرده‌یافته‌های پژوهش‌های پژوهش‌های غلامی و ابراهیمی (۱۳۹۴)، وجدانی (۱۴۰۱)، Taylor (2019) Li Huang and Walters، و Zhang (2015)، و همکاران (2021) Eriksen، (2016) Tripathy and Panda، در زمینه قرار دادن توجه و مراقبت خود در یک رابطه دلسوزانه و محبت‌آمیز با دانش‌آموزان، و همکاران؛ Sullo (2013)، ترجمه جمشیدی، (۱۳۹۹) در زمینه اجتناب کردن از روش‌های غیرشخصی، تحقیرآمیز، کنترل‌گر، و موهن، در رفتار خود با دانش‌آموزان، و همکاران؛ پورشافعی و غلام‌پور (۱۳۹۹)، و واعظی (۱۳۹۲) در زمینه انجام عمل تدریس بر اساس ملاحظات اخلاقی؛ Nolan and Hoover (2011)، ترجمه عبداللهی، (۱۳۹۵)، پورشافعی و غلام‌پور (۱۳۹۹)، وجدانی (۱۴۰۱)، پودینه و همکاران (۱۳۹۷)، و موسوی‌نژاد و کیوانکار (۱۳۹۴) در زمینه درک تفاوت‌های فردی؛ پودینه و همکاران (۱۳۹۷)، و طاهری (۱۴۰۰) در زمینه توسعه دادن صداقت فردی، و علمی؛ پودینه و همکاران (۱۳۹۷) در زمینه پایبندی به تعهدات اجتماعی و مدنی؛ حاجی‌نیا خیری (۱۳۹۹)، طاهری (۱۴۰۰)، ایمانی‌پور (۱۳۹۱)، عزیزی (۱۳۸۹)، Melville و همکاران (2007) Zhang، و همکاران (2021) Tripathy and Panda، (2022) فیض و اللهی (۱۴۰۰) در زمینه رعایت کردن فضایل اخلاقی مانند (صداقت، عدالت، انصاف، و شجاعت) در قبال دانش‌آموزان، و همکاران؛ Sullo (2013)، ترجمه جمشیدی، (۱۳۹۹) Rowcliffe، (2022) در زمینه الهام‌بخش بودن تغییرات مثبت در زندگی دانش‌آموزان؛ Corey و همکاران (2010) در زمینه برقراری تعادل بین فراهم کردن فرصت‌های رشد برای دانش‌آموزان و همکاران و حفاظت از آنان؛ پورشافعی و مزگی‌نژاد (۱۴۰۱) در زمینه تعهد داشتن به سیستم‌های هنجاری غیررسمی در تحکیم ارزش‌های حرفه‌ای، و اخلاقی، از لحاظ شاخص‌های اندازه‌گیری همسو است.

۲- معلمان سطح فضیلت حرفه‌ای خود را در پرسش‌نامه ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای» چگونه ارزیابی می‌کنند؟

با تحلیل صورت گرفته از داده‌های به‌دست‌آمده جهت دستیابی نگرش معلمان به مقوله فضیلت حرفه‌ای مشخص شده میانگین کل فضیلت حرفه‌ای معلمان برابر با ۳/۸۷ بود که به میزان ۰/۳۷ نمره بیشتر از معیار ۳/۵ بود و نشان داد از نظر آماری میانگین به‌دست‌آمده مقدار

نسبتاً زیادی بود و نشان از اهمیت زیاد مقیاس فضیلت حرفه‌ای معلمان داشت و پاسخگویان به‌طور کلی موافقت زیادی با گویه‌های طرح‌شده داشتند. بررسی میانگین مؤلفه‌ها نشان داد که هر چهار مؤلفه دارای میانگین بالایی بودند و میانگین هر چهار مؤلفه به‌طور معنی‌داری بیشتر از معیار ۳/۵ بود و نشان از اهمیت زیاد تمامی مؤلفه‌ها داشت.

جهت رتبه‌بندی مؤلفه‌های «فضیلت حرفه‌ای معلمان» از آزمون فریدمن استفاده شد. با استفاده از این آزمون چهار مؤلفه «فضیلت حرفه‌ای معلمان» از نظر جایگاه و رتبه مقایسه شدند. مطابق با یافته‌های به‌دست آمده می‌توان نتیجه گرفت که با توجه به مقدار کای اسکوئر که برابر با ۲۲/۳۰ و معنی‌دار بود ($p < ۰/۰۵$)، می‌توان استنباط کرد که بین چهار مؤلفه «فضیلت حرفه‌ای معلمان» تفاوت معنی‌داری وجود داشت و رتبه و میزان اهمیت مؤلفه‌ها متفاوت بود. بررسی نتایج نشان داد بالاترین میانگین رتبه را مؤلفه (تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس) با میانگین رتبه ۲/۶۸ داشت و نشان از این داشت که از نظر پاسخگویان مؤلفه (تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس) بالاترین رتبه و بیشترین اهمیت را داشت. در رتبه دوم مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش) با میانگین رتبه ۲/۵۲ قرار داشت و در رتبه سوم مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش) با میانگین رتبه ۲/۴۵ قرار داشت. در رتبه چهارم مؤلفه (تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس) با میانگین رتبه ۲/۳۵ قرار داشت.

۳- آیا پرسش‌نامه محقق ساخته ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای معلمان» می‌تواند در محیط ایرانی یک ابزار پایا و روا باشد؟

نتایج آزمون روایی و پایایی پرسش‌نامه گویای این است که تمامی متغیرهای آشکار یا گویه‌های هر چهار مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش، تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش، تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس، و تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس) از روایی مناسب و بالاتر از معیار ۰/۴۰ برخوردارند. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که تمامی گویه‌ها یا متغیرهای آشکار در مدل باقی ماندند و روایی گویه‌ها تأیید شد. همچنین مقادیر t برای تمامی گویه‌های هر چهار مؤلفه بیشتر از معیار ۱/۹۶ بود که نشان داد در سطح اطمینان حداقل ۹۵ درصد تمامی بارهای عاملی معنی‌دار بودند ($p < ۰/۰۵$). لازم به ذکر است که گویه شماره ۹ از مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش) به دلیل

بار عاملی کمتر از ۰/۴۰ و روایی و پایایی ضعیف از تحلیل و مدل حذف شد. نتایج بررسی پایایی نشان داد در آزمون پایایی ترکیبی مقدار به‌دست‌آمده برابر با ۰/۹۴ و در آزمون آلفای کرونباخ مقدار به‌دست‌آمده برابر با ۰/۹۳ بود که هر دو مقدار بیشتر از ۰/۷۰ بود و نشان‌دهنده پایایی مناسب بود. بررسی روایی همگرا با شاخص میانگین واریانس استخراج شده یا (AVE) نشان داد که مقدار به‌دست‌آمده برابر با ۰/۶۰ بود و مقدار مناسبی بود و نشان از تأیید روایی همگرا داشت. در مجموع یافته‌ها نشان از تأیید روایی و پایایی مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش) داشت.

گویه‌های شماره ۲۶ و ۲۹ از مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش) به دلیل بار عاملی کمتر از ۰/۴۰ و روایی و پایایی ضعیف از تحلیل و مدل حذف شدند. نتایج بررسی پایایی نشان داد در آزمون پایایی ترکیبی مقدار به‌دست‌آمده برابر با ۰/۹۷ و در آزمون آلفای کرونباخ مقدار به‌دست‌آمده برابر با ۰/۹۶ بود که هر دو مقدار بیشتر از ۰/۷۰ بود و نشان‌دهنده پایایی مناسب بود. بررسی روایی همگرا با شاخص میانگین واریانس استخراج شده یا (AVE) نشان داد که مقدار به‌دست‌آمده برابر با ۰/۶۴ بود و مقدار مناسبی بود و نشان از تأیید روایی همگرا داشت. در مجموع یافته‌ها نشان از تأیید روایی و پایایی مؤلفه (تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش) داشت.

گویه‌های شماره ۳۷، ۴۰ و ۴۲ از مؤلفه (تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس) به دلیل بار عاملی کمتر از ۰/۴۰ و روایی و پایایی ضعیف از تحلیل و مدل حذف شدند. نتایج بررسی پایایی نشان داد در آزمون پایایی ترکیبی مقدار به‌دست‌آمده برابر با ۰/۹۶ و در آزمون آلفای کرونباخ مقدار به‌دست‌آمده برابر با ۰/۹۶ بود که هر دو مقدار بیشتر از ۰/۷۰ بود و نشان‌دهنده پایایی مناسب بود. بررسی روایی همگرا با شاخص میانگین واریانس استخراج شده یا (AVE) نشان داد که مقدار به‌دست‌آمده برابر با ۰/۶۲ بود و مقدار مناسبی بود و نشان از تأیید روایی همگرا داشت. در مجموع یافته‌ها نشان از تأیید روایی و پایایی مؤلفه (تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس) داشت.

گویه‌های شماره ۵۶ و ۵۷ از مؤلفه (تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس) به دلیل بار عاملی کمتر از ۰/۴۰ و روایی و پایایی ضعیف از تحلیل و مدل حذف شدند. نتایج بررسی پایایی نشان داد در آزمون پایایی ترکیبی مقدار به‌دست‌آمده برابر با ۰/۹۳ و در آزمون آلفای کرونباخ مقدار به‌دست‌آمده برابر با ۰/۹۲ بود که هر دو مقدار بیشتر از ۰/۷۰ بود و نشان‌دهنده

پایایی مناسب بود. بررسی روایی همگرا با شاخص میانگین واریانس استخراج شده یا (AVE) نشان داد که مقدار به‌دست آمده برابر با ۰/۴۵ بود و مقدار قابل قبولی بود و نشان از تأیید روایی همگرا داشت. در مجموع یافته‌ها نشان از تأیید روایی و پایایی مؤلفه (تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس) داشت.

نتایج بررسی روایی و پایایی سازه پنهان فضیلت حرفه‌ای معلمان (روایی و پایایی کل) پرسش‌نامه بیانگر آن است سنجش روایی همگرا با شاخص میانگین واریانس استخراج شده یا (AVE) نشان داد که مقدار به‌دست آمده برابر با ۰/۴۷ بود و مقدار قابل قبولی بود و نشان از تأیید روایی همگرا داشت. نتایج بررسی پایایی نشان داد در آزمون پایایی ترکیبی مقدار به‌دست آمده برابر با ۰/۹۸ و در آزمون آلفای کرونباخ مقدار به‌دست آمده برابر با ۰/۹۷ بود که هر دو مقدار بیشتر از ۰/۷ بود و نشان‌دهنده پایایی مناسب بود. در مجموع روایی و پایایی سازه پنهان فضیلت حرفه‌ای معلمان تأیید شد.

این پرسش‌نامه به لحاظ نظری با نظریه‌های موجود (ابعاد فضیلت حرفه‌ای Sergiovanni & Starrat, 2007) انطباق داشته و به لحاظ عملی نیز از اعتبار لازم و کافی برای مطالعات بیشتر برخوردار است. هرچند از چنین پژوهشی نمی‌توان انتظار داشت تا تمام اطلاعات موردنیاز برای حمایت از روایی و اعتبار یک ابزار را فراهم آورد، اما هر پژوهشی باید قدمی به سمت ارائه بخشی از ویژگی‌های روان‌سنجی متناسب با یک ابزار باشد. پژوهش‌های بعدی و در شرایط متفاوت و به‌دوراز محدودیت‌های پژوهش اولیه، تکمیل‌کننده روایی و اعتبار آن خواهد بود؛ بنابراین پرسش‌نامه محقق ساخته ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای معلمان» می‌تواند در محیط ایرانی یک ابزار روا و پایایی خودارزیابی معلمان؛ برای مطالعه فهم معلمان و سنجش مؤلفه‌ها و میزان آن در بین نمونه‌ای از معلمان ایرانی باشد. در این راستا، معلمان ایرانی می‌توانند دانش نظری و تجربی را در زمینه مبانی فضیلت حرفه‌ای گسترش دهند.

پیشنهادها

بر اساس نتایج به‌دست آمده در مؤلفه تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش پیشنهاد می‌شود کمیته‌ای در ستاد آموزش و پرورش هر شهرستان تشکیل شده و ضمن آموزش روش‌های به‌روز تدریس و ابعاد و مؤلفه‌های فضیلت حرفه‌ای به معلمان بر ارزشیابی‌های آنان نظارت داشته و در ارتقاء نظام رتبه‌بندی معلمان در سنوات آتی لحاظ نمایند.

بر اساس نتایج به‌دست آمده در مؤلفه تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی با ارزش پیشنهاد می‌شود معلمان پیش از شروع تدریس زیر نظر آموزش و پرورش به مشاوران و روان‌شناسان خبره معرفی شده و با گذراندن آزمون‌های مناسب میزان مهارت برقراری ارتباط در این افراد مشخص شده و کسانی که نیاز به بهبود دارند، ملزم به گذراندن دوره‌های مخصوص ارتباطات مؤثر زیر نظر متخصصان باشند. همچنین پیش از شروع تدریس و پس از آن به صورت مستمر و دوره‌های معرفی شده تست‌های شخصیت گرفته شده و آن‌ها از نظر سه شاخص صلاحیت ارتباطی، صلاحیت‌های اجتماعی و صلاحیت‌های رفتاری موردسنجش قرار بگیرند. در صورت بروز مشکلات در این آزمون‌ها و ارزیابی‌ها نسبت به رفع آن با دوره‌های آموزشی، توانمندسازی، و مشاوره‌ای اقدام گردد.

بر اساس نتایج به‌دست آمده در مؤلفه تعهد داشتن نه صرفاً عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس پیشنهاد می‌شود با کمک دولت و وزارت آموزش و پرورش زیرساخت‌های آموزش‌های نوین با محیط مناسب در آموزش‌های ضمن خدمت مهیا شده و معلمان با مهارت‌های خود فضای آموزش را بیش از قبل از تنوری به سمت عمل‌گرایی در محیط‌های مهیا شده به این منظور سوق دهند. بر اساس نتایج به‌دست آمده در مؤلفه تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس پیشنهاد می‌شود دانش‌آموزان معلمان در نظرسنجی‌های خود به میزان انتقال اصول اخلاقی ارزشمندی از سوی معلم خود و همچنین به میزان مراقبت معلم نمره داده و در صورت کمبود این دو شاخص در هر یک از معلمان نسبت به تعریف دوره‌های آموزشی، توانمندسازی، و مشاوره‌ای برای رفع این نقص اقدام گردد.

برای افزایش اعتبار یافته‌های پژوهش و تعمیم‌پذیری پیشنهاد می‌شود بررسی‌های آینده طرح حاضر با حجم نمونه ویژه‌تری انجام شود، به این ترتیب که به عنوان مثال فضیلت حرفه‌ای معلمان تازه‌کار، و حاشیه‌ای موردبررسی قرار گیرد و بتواند به بهبود کارایی معلمان کمک کرده باشد.

در پژوهش حاضر فقط از روش کمی و از ابزار پرسش‌نامه استفاده شده؛ به منظور شناخت جامع این پدیده، در پژوهش‌های آتی از روش‌های کیفی و همچنین روش‌های تحقیق آمیخته استفاده شود. در پژوهش حاضر فقط از ابزار پرسش‌نامه برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد، لذا پیشنهاد می‌شود به منظور شناخت عمیق موضوع مورد مطالعه، در پژوهش‌های آتی از روش‌های دیگر از جمله مصاحبه استفاده شود.

با توجه به اینکه در پژوهش حاضر ابعاد فضیلت حرفه‌ای فقط از منظر معلمان بررسی شده است، به‌منظور تدوین مدلی روشمند و جامع ابعاد فضیلت حرفه‌ای معلمان از منظر دانش‌آموزان، اولیاء، جامعه محلی، و ذی‌نفعان آموزش و پرورش مورد بررسی قرار گیرد. با توجه به اهمیت موضوع، توصیه می‌گردد رویکردهای نوین مطالعات و پژوهش در زمینه فضیلت حرفه‌ای معلمان با موضوعات ذیل در آینده توسط اساتید گروه مدیریت آموزشی و پژوهشگران مورد توجه قرار گیرد.

- ۱- مطالعه تطبیقی فضیلت حرفه‌ای معلمان مدارس و اساتید دانشگاهی با پزشکان، پرستاران در مراکز بهداشتی و درمانی؛
- ۲- مطالعه تطبیقی فضیلت حرفه‌ای معلمان ایرانی با کشورهای دیگر که از نظر موقعیت‌های دینی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی با هم انطباق دارند.
- ۳- فضیلت حرفه‌ای و اخلاق حرفه‌ای؛ فضیلت حرفه‌ای و ارتقاء کیفیت مدارس؛ فضیلت حرفه‌ای و رهبری آموزشی؛
- ۴- فضیلت حرفه‌ای و مسئولیت‌پذیری اجتماعی مدیران و معلمان؛ فضیلت حرفه‌ای و تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس.

محدودیت‌ها

تنها ابزار استفاده شده برای گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسش‌نامه محقق‌ساخته بود که جنبه خودگزارشی دارد و امکان سوگیری در پاسخ‌دادن به سؤالات وجود دارد. محدود بودن نمونه تحقیق و تعمیم داده‌ها با سایر جوامع؛ محدودیت در تصمیم‌گیری درباره تعداد آزمودنی‌ها؛ محدودیت در انتخاب جنسیت و سن آزمودنی‌ها، عدم کنترل صداقت آزمودنی‌ها؛ عدم همکاری و انگیزه کم برخی از آزمودنی‌ها در تکمیل پرسش‌نامه؛ بروز وقایع غیرمنتظره در فرایند پژوهش؛ افت آزمودنی‌ها در برخی مدارس؛ موقعیت‌های ویژه فردی مانند (خستگی، وضعیت روحی و روانی معلمان، و شلوغی مدارس در نحوه پاسخگویی، عدم پاسخ‌دهی معلمان در موعد مقرر؛ صرف زمان طولانی برای گردآوری داده‌ها؛ نبود ابزار استاندارد برای گردآوری داده‌ها؛ کمبود پژوهش‌هایی همانند پژوهش حاضر از عمده‌ترین محدودیت‌های پژوهش حاضر است.

تعارض منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تعارض منافی در رابطه با نتایج پژوهش ندارند.

سپاسگزاری

مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی دانشگاه کردستان است.

منابع

- ایمانی‌پور، معصومه. (۱۳۹۱). اصول اخلاق حرفه‌ای در آموزش. فصلنامه اخلاق و تاریخ پزشکی، ۶(۲)، ۳۸-۲۵. ایمانی‌پور، معصومه. (۱۳۹۱). اصول اخلاق حرفه‌ای در آموزش. مجله ایرانی اخلاق و تاریخ پزشکی، ۶(۲)، ۳۸-۲۵. SID. <https://sid.ir/paper/467869/fa>
- پودینه، مرضیه، حسین قلی‌زاده، رضوان، و مهram، بهروز. (۱۳۹۷). مسئولیت‌پذیری اجتماعی مدرسه؛ مطالعه موردی: دو مدرسه متوسطه دخترانه شهر مشهد. فصلنامه رویکردهای نوین آموزشی، ۱۳(۲)، ۹۵-۱۲۰. doi: 10.22108/nea.2019.111790.1253
- پورشافعی، هادی. (۱۴۰۱). پژوهش و نگارش علمی با رویکرد پایان‌نامه‌نویسی و تدوین مقاله. بیرجند: انتشارات چهار درخت.
- پورشافعی، هادی، طالب‌زاده، لیلا، و آرین، ناهید. (۱۳۹۶). تدریس اثربخش و اثربخشی تدریس؛ رویکرد فرهیختگی. بیرجند: انتشارات دانشگاه بیرجند.
- پورشافعی، هادی، و غلام‌پور، میثم. (۱۳۹۹). اخلاق حرفه‌ای در تربیت. بیرجند: انتشارات دانشگاه بیرجند.
- پورشافعی، هادی، و غلام‌پور، میثم. (۱۳۹۸). درآمدی بر حرفه‌گرایی و توسعه حرفه‌ای معلم. بیرجند: انتشارات چهار درخت.
- پورشافعی، هادی، و مزگی‌نژاد، سمیه. (۱۴۰۱). نظارت و راهنمایی آموزشی. بیرجند: انتشارات دانشگاه بیرجند.
- تجری، طیب. (۱۴۰۰). برنامه درسی مبتنی بر اخلاق مراقبت: تداوم نقش مادرانه در دوره ابتدایی. فصلنامه پژوهش‌های برنامه درسی، ۱۱(۱)، ۷۷-۱۰۴. doi: 10.22099/jcr.2021.6325
- حاجی‌نیا خیر، مریم. (۱۳۹۹). معلم فضیلت‌محور، روش تدریس مبتنی بر فضیلت. دومین کنفرانس ملی یافته‌های نوین در حوزه یاددهی و یادگیری در دوره ابتدایی، قابل دسترس در <https://sid.ir/paper/899843/fa>

حائری‌زاده، خیریه‌بیگم، و محمدحسین، لیلی. (۱۳۹۵). ویژگی‌های معلم مؤثر. تهران: انتشارات منظوم خرد.

حسینی بیدخت، محسن. (۱۳۹۴). رشد حرفه‌ای معلم. تهران: دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی. دلاور، علی. (۱۴۰۱). روش تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی. تهران: انتشارات ویرایش. دوجی، سامیا، و باقرپور، معصومه. (۱۳۹۹). پیش‌بینی فضیلت‌گرایی معلمان بر اساس مؤلفه‌های «سرمایه معنوی» و «التزام حرفه‌ای». فصلنامه علوم تربیتی از دیدگاه اسلام، ۸(۱۵)، ۷۷-۹۵.

doi: 10.30497/edus.2020.238752.1374

سرجیوانی، توماس جی، و استارات، رابرت جی. (۱۳۹۸). نظارت و سرپرستی آموزشی: گفتمانی عمیق از مفهوم نظارت. (ترجمه عبدالمحمد طاهری، و محمد شعبانی)، تهران: انتشارات آوای نور، (تاریخ انتشار اثر به زبان اصلی، ۲۰۰۷).

سولو، باب. (A ۱۳۹۹). معلم الهام‌بخش: چگونه الهام‌بخش تغییرات مثبت در زندگی دانش‌آموزان باشیم. (ترجمه شیوا جمشیدی)، تهران: انتشارات کتاب ارجمند، (تاریخ انتشار اثر به زبان اصلی، ۲۰۱۳).

سولو، باب. (B ۱۳۹۹). برانگیختن شوق یادگیری: بر اساس تئوری انتخاب و انگیزه درونی. (ترجمه شیوا جمشیدی)، تهران: انتشارات کتاب ارجمند، (تاریخ انتشار اثر به زبان اصلی، ۲۰۰۷).

طاهری، محمدرضا. (۱۴۰۰). اخلاق حرفه‌ای معلم. یزد: انتشارات نیک با همکاری آوای نور. عزیزی، نعمت‌الله. (۱۳۸۹). اخلاق حرفه‌ای در آموزش عالی؛ تأملی بر راهبردهای بهبود استانداردهای اخلاقی در آموزش‌های دانشگاهی. فصلنامه راهبرد فرهنگ، ۳(۸-۹)، ۱۷۳-۲۰۱.

غلامی، خلیل، و ابراهیمی، ایران. (۱۳۹۴). طراحی مدل حساسیت اخلاقی و رابطه آن با تدریس مراقبتی معلمان. فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، ۱۰(۱)، ۸۵-۹۴.

غیاثوند، احمد. (۱۳۹۸). تحلیل پیشرفته مدل‌یابی معادلات ساختاری با کاربرد *Smart PLS*. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.

فیض، سلطانعلی، و الهی، ذبیح‌الله. (۱۴۰۰). پیشینه‌شناسی اخلاق حرفه‌ای معلم در آموزش. فصلنامه اخلاق حرفه‌ای در آموزش، ۱(۱)، ۱۵۴-۱۷۵. SID.

<https://sid.ir/paper/950349/fa>

قاسمی، حمید، و همکاران. (۱۴۰۲). مرجع پژوهش. تهران: انتشارات اندیشه‌آرا.

قنبری، سیروس، احمدی، محسن، عبدالملکی، جمال، حیدری سورشجانی، نسرین، و امانی، مرتضی. (۱۳۹۷). نقش حرفه‌ای‌گرایی معلمان در اثربخشی مدرسه. فصلنامه توسعه حرفه‌ای معلم، ۳(۲)، ۱-۱۸. SID. <https://sid.ir/paper/269638/fa>

کوری، جرالده، هینس، رابرت، مولتون، پاتریس، و موراتوری، میشل. (۱۳۹۹). نظارت بالینی در حرفه‌های یاری‌رسان (یک راهنمای عملی). (ترجمه یاسر مدنی، و غلامرضا سهراب‌پور)، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، (تاریخ انتشار اثر به زبان اصلی، ۲۰۱۰).

گال، مردیت دامین، گال، جویس پی، و بورگ، والتر آر. (۱۴۰۱). روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روانشناسی. (جلد ۱). (ترجمه احمدرضا نصر و دیگران)، تهران: انتشارات سمت و پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی و دانشگاه شهید بهشتی، (تاریخ انتشار اثر به زبان اصلی، ۱۹۹۶).

محمودی، مهدی، فرج‌اللهی، مهران، و قنبری، علی. (۱۴۰۰). اخلاق حرفه‌ای در تعلیم و تربیت. تهران: انتشارات دانشگاه پیام‌نور.

موسوی‌نژاد، سید حسین، و کیوانکار، مهدی. (۱۳۹۴). بررسی تطبیقی استانداردهای حرفه‌ای معلمان ابتدایی کشورهای ایران، استرالیا، انگلستان، و آمریکا. مجموعه مقالات همایش ملی آموزش ابتدایی. ۶۶۴-۶۷۲، قابل دسترسی در SID. <https://sid.ir/paper/858170/fa>

نولان، جیمز، و هوور، لیندا ای. (۱۳۹۵). نظارت آموزشی و ارزشیابی عملکرد معلم: نظریه و عمل. (ترجمه بیژن عبداللهی)، تهران: انتشارات دانشگاه خوارزمی، (تاریخ انتشار اثر به زبان اصلی، ۲۰۱۱).

واعظی، مظفرالدین. (۱۳۹۲). نظارت و راهنمایی‌تعلیماتی برای مدارس فردا. تهران: انتشارات یسپرون.

وجدانی، فاطمه. (۱۴۰۱). اخلاق حرفه‌ای در تربیت. قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه: دانشگاه فرهنگیان.

References

- Cadozier, V. (2013). The moral profession: A study of moral development and professional ethics, Retrieved from proquest. com, p. 137. [In Persian]
- Carr, D. (Ed.). (2018). *Cultivating moral character and virtue in professional practice*. Routledge. [In Persian]
- Eriksen, A. (2016). Should eudaimonia structure professional virtue? *Journal of Philosophy of Education, Wiley Online Library*, 50(4), 605-618. [In Persian]
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 0/17 update (10a ed.)* Boston: Pearson. [In Persian]

- Guan, B., Shang, Z., & Zhao, H. (2016, May). The Functions of Teacher's Professional Virtue in Teaching. In *2nd International Conference on Arts, Design and Contemporary Education* (pp. 1003-1006). Atlantis Press. [In Persian]
- Huang, C. C., Wang, Y. M., Wu, T. W., & Wang, P. A. (2013). An empirical analysis of the antecedents and performance consequences of using the moodle platform. *International Journal of Information and Education Technology*, 3(2), 217. [In Persian]
- Huang, C. L., & Walters, B. G. (2019). Caring as a Teacher Virtue: Objections, Responses, and Affirmation. *Journal of Educational Research & Development/Jiao Yu Yan Jiu Yu Fa Zhan Gi Kan*, 15(3). [In Persian]
- Melville, W., Yaxley, B., & Wallace, J. (2007). Virtues, teacher professional expertise, and socioscientific issues. *Canadian Journal of Environmental Education (CJEE)*, 95-109. [In Persian]
- Rowcliffe, S. (2022). The Virtues of Inspirational Teachers: A Hierarchical Model. *School Science Review*, 103(385), 34-41. [In Persian]
- Sergiovanni, T. J. (1992). Why we should seek substitutes for leadership. *Educational leadership*, 49(5), 41-45. [In Persian]
- Spielthener, G. (2017). Virtue-based approaches to professional ethics: a plea for more rigorous use of empirical science. *J. Moral Philos*, 16(1), 15-34. [In Persian]
- Taylor, R. M. (2015). The Ethics of Teaching for Social Justice: A Framework for Exploring the Intellectual and Moral Virtues of Social Justice Educators. A Response to "Ethics in Teaching for Democracy and Social Justice". *Democracy and Education*, 23(2), 7. [In Persian]
- Tripathy, M., & Panda, S. (2022). Determining the Characteristics of a Virtuous Teacher: Impact of Selected Virtues in Practice. *Journal of Engineering Education Transformations*, 35(3). [In Persian]
- Van Dyk, E. C., Van Rensburg, G. H., & van Rensburg, E. S. J. (2020). Professional virtues foster trust in teaching and learning environments. *International Journal of Africa Nursing Sciences*, 13, 100211. [In Persian]
- Wedin, A. (2021). Professional virtues for a responsible adaptation to sea level rise. *Philosophies*, 6(2), 37. [In Persian]
- Zhang, L., HE, J. X., & Sheese, R. (2021). A Qualitative Research on the Comparison of the List of Virtues of University Teachers between China and Canada. [In Persian]

پیوست‌ها

پرسش‌نامه ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای معلمان»

خواهشمندم با توجه به تجربه ارزشمندتان در حرفه معلمی هر گویه را با دقت مطالعه نمایید و

گزینه مناسب را با علامت X انتخاب فرمایید:

ردیف	معلم دارای فضیلت حرفه‌ای فردی است که:	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱	از پژوهش‌های اخیر درباره حرفه معلمی آگاه است.	۵	۴	۳	۲	۱
۲	با تحلیل عملکرد خود، روش تدریس را بهبود می‌بخشد.	۵	۴	۳	۲	۱
۳	رویکردهای نوین در زمینه تدریس را می‌آزماید.	۵	۴	۳	۲	۱
۴	مسئولیت رشد حرفه‌ای خود را می‌پذیرد.	۵	۴	۳	۲	۱

ردیف	معلم دارای فضیلت حرفه‌ای فردی است که:	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۵	در کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های توانمندسازی متناسب با رشته تدریس خود شرکت می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۶	برای آمادگی در تدریس، خارج از مدرسه وقت صرف می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۷	راهبردهای نوین آموزشی را با دیگران در میان می‌گذارد.	۵	۴	۳	۲	۱
۸	مسئولیت طراحی، و اجرای برنامه‌های توسعه حرفه‌ای را می‌پذیرد.	۵	۴	۳	۲	۱
۹	از سامانه‌ها، و نشریات حرفه‌ای به‌عنوان منابع جهت رشد خود استفاده می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۰	برای رشد، و توسعه مهارت‌های خود از تمام فرصت‌ها استفاده می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۱	تدریس را در راستای اهداف اجتماعی ارزشمند انجام می‌دهد.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۲	به خدمت‌رسانی به دانش‌آموزان، والدین، و سایر اعضای جامعه متعهد است.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۳	به اهداف و ارزش‌های مورد توافق در مدرسه، و اجتماع متعهد است.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۴	به حقوق دانش‌آموزان، والدین، و سایر ذی‌نفعان مدرسه احترام می‌گذارد.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۵	اعتماد افراد را در مدرسه، و اجتماع جلب می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۶	یک برنامه درسی غنی را برای درک کاربردهای مختلف دانش در اختیار دانش‌آموزان و والدین قرار می‌دهد.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۷	به نفع ارزش‌های اجتماعی، و هم‌وطنان خود عمل می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۸	دانش‌آموزان را به دستیابی به اهدافی بالاتر از منافع شخصی تشویق می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۱۹	در برابر تصمیم‌گیری، و نتایج آن خود را مسئول می‌داند.	۵	۴	۳	۲	۱
۲۰	در برابر انتظارات دانش‌آموزان، والدین، و سایر ذی‌نفعان مدرسه پاسخگو است.	۵	۴	۳	۲	۱
۲۱	در ارتباط با همکاران اخلاق کاری، و توازن را رعایت می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۲۲	برای همکاران حرفه‌ای خود ارزش قائل است.	۵	۴	۳	۲	۱
۲۳	در گروه قواعد، و هنجارهایی را تنظیم می‌کند تا در انجام وظایف محوله حساسیت و دقت لازم را داشته باشد.	۵	۴	۳	۲	۱
۲۴	در روابط خود با ذی‌نفعان مدرسه اصول اخلاقی، و ارزشی را رعایت می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۲۵	در توسعه جامعه، و کمک به حل مسائل اجتماعی مشارکت دارد.	۵	۴	۳	۲	۱
۲۶	در فعالیت‌های اجتماعی داوطلبانه مشارکت دارد.	۵	۴	۳	۲	۱

ردیف	معلم دارای فضیلت حرفه‌ای فردی است که:	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۲۷	تدریس را از یک عمل فردی به یک فعالیت جمعی تبدیل می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۲۸	به معلمان که در زمینه تدریس مشکل دارند، کمک و توجه می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۲۹	دارای دیدگاه‌های خاص در مورد عمل تدریس است.	۵	۴	۳	۲	۱
۳۰	دیدگاه‌های خاص خود را در مورد تدریس با دیگران به اشتراک می‌گذارد.	۵	۴	۳	۲	۱
۳۱	موفقیت را در قالب آنچه در کلاس روی می‌دهد، با دیگران به اشتراک می‌گذارد.	۵	۴	۳	۲	۱
۳۲	با توانایی‌های خاصی که در تدریس دارد؛ در برابر گروه احساس مسئولیت می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۳۳	دارای حس همکاری مؤثر، و سازنده در بین گروه معلمان است.	۵	۴	۳	۲	۱
۳۴	آگاهی بخشیدن به همکاران را جزئی از وظایف حرفه‌ای خود می‌داند.	۵	۴	۳	۲	۱
۳۵	به هنجارهای حرفه‌ای متعهد است، و همواره عملکرد خود را ارتقاء می‌بخشد.	۵	۴	۳	۲	۱
۳۶	به خلق دانش حرفه‌ای در عمل می‌پردازد.	۵	۴	۳	۲	۱
۳۷	در درون بافت آموزشی اقتدار حرفه‌ای خود را به کار می‌گیرد.	۵	۴	۳	۲	۱
۳۸	از بازخورد همکاران جهت بهبود فعالیت‌های تدریس خود استفاده می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۳۹	به گفتگو بین همکاران در راستای فعالیت‌های یاددهی و یادگیری علاقه‌مند است.	۵	۴	۳	۲	۱
۴۰	به عنوان یک مرجع برای همکاران خود عمل می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۴۱	خود را ملزم به آگاهی‌بخشی در مورد شیوه درست انجام فعالیت‌های یاددهی و یادگیری می‌داند.	۵	۴	۳	۲	۱
۴۲	توجه و مراقبت خود را در یک رابطه دلسوزانه و محبت‌آمیز با دانش‌آموزان، و همکاران قرار می‌دهد.	۵	۴	۳	۲	۱
۴۳	از روش‌های غیرشخصی، تحقیرآمیز، کنترل‌گر، و موهن، در رفتار خود با دانش‌آموزان و همکاران اجتناب می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۴۴	بر اساس ملاحظات اخلاقی عمل تدریس را انجام می‌دهد.	۵	۴	۳	۲	۱
۴۵	تفاوت‌های فردی را درک می‌کند و به آن احترام می‌گذارد.	۵	۴	۳	۲	۱
۴۶	صداقت فردی، و علمی را توسعه می‌دهد.	۵	۴	۳	۲	۱
۴۷	به تعهدات اجتماعی، و مدنی پایبند است.	۵	۴	۳	۲	۱
۴۸	در انجام تدریس وجدان کاری دارد.	۵	۴	۳	۲	۱
۴۹	تصمیم‌گیری اخلاقی انجام می‌دهد.	۵	۴	۳	۲	۱

ردیف	معلم دارای فضیلت حرفه‌ای فردی است که:	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۵۰	بین فراهم کردن فرصت‌های رشد برای دانش‌آموزان و همکاران از یک سو، و حفاظت از آنان، از سوی دیگر تعادل برقرار می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۵۱	به رعایت فضایل اخلاقی مانند (صداقت، عدالت، انصاف، و شجاعت) در قبال دانش‌آموزان و همکاران متعهد است.	۵	۴	۳	۲	۱
۵۲	الهام‌بخش تغییرات مثبت در زندگی دانش‌آموزان است.	۵	۴	۳	۲	۱
۵۳	به دانش‌آموزان کمک می‌کند که خودشان را به‌عنوان اعضای یک اجتماع یادگیری تصور کنند.	۵	۴	۳	۲	۱
۵۴	مطابق با اصول و هنجارهای اخلاقی معینی که حافظ منافع ذی‌نفعان مدرسه است؛ عمل می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۵۵	به سیستم‌های هنجاری غیررسمی در تحکیم ارزش‌های حرفه‌ای، و اخلاقی متعهد است.	۵	۴	۳	۲	۱
۵۶	به توانایی خود به‌عنوان عضوی از اجتماع مدرسه برای پاسخ به تعهدات اخلاقی تمرکز می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱
۵۷	در مدرسه فرصت مشارکت داوطلبانه معنادار را برای والدین فراهم می‌کند.	۵	۴	۳	۲	۱

جدول مؤلفه‌ها و گویه‌های پرسش‌نامه ارزشیابی «فضیلت حرفه‌ای معلمان»

ردیف	مؤلفه‌ها	گویه‌ها
۱	تعهد به انجام عمل تدریس به شکلی نمونه و الگوبخش	۱ تا ۱۰
۲	تعهد به انجام عمل تدریس در راستای هدف‌های اجتماعی باارزش	۱۱ تا ۲۶
۳	تعهد داشتن نه صرفاً به عمل خود، بلکه همچنین به خود عمل تدریس	۲۷ تا ۴۱
۴	تعهد به اصول اخلاقی و مراقبت در تدریس	۴۲ تا ۵۷